

INSTRUMENTE DE MONITORIZARE A INSTITUȚIILOR ANTICORUPȚIE

Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție
Proiect finanțat prin Programul Phare 2003: Consolidarea Societății Civile în România.
Septembrie 2006
Material editat de CRJ și IPP
Editura: Cornelius

**Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar
poziția oficială a Uniunii Europene.**

ISBN (10) 973-85656-7-7 ; ISBN (13) 978-973-85656-7-8

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

Centrul de
Resurse
Juridice

Institutul pentru Politici Publice
București

Instrumente de monitorizare a instituțiilor anticorupție

Autori: Mariana Mihai și Valerian Stan

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

Cuprins

1. Monitorizarea DNA și a parchetelor	7
1.1. Dispozițiile legale	7
1.2. Instrumente de monitorizare	9
1.2.1. Legea 544/2001 privind informațiile de interes public	9
1.2.2. Ce este și ce nu este public în activitatea parchetelor	11
1.2.3. Bilanțul DNA și al parchetelor	13
1.2.4. Interviu	13
1.2.5. Participarea la ședințele de judecată	15
1.2.6. Monitorizarea de presă	15
1.3. Infracțiunile de corupție	16
1.4. Obiectivele și metodologia monitorizării	19
2. Monitorizarea instituțiilor cu atribuții în materia conflictelor de interese și a incompatibilităților	35
2.1. Principalele dispoziții legale privind conflictele de interese	38
2.2. Instrumente de monitorizare	39
2.3. Principalele dispoziții legale privind incompatibilitățile	42
2.4. Instrumente de monitorizare	44
2.5. Modalități de valorificare a rezultatelor monitorizării	47
3. Monitorizarea instituțiilor cu atribuții în materia declarării și controlului averii	52
3.1. Principalele dispoziții legale privind declararea și controlul averii	52
3.2. Instrumente de monitorizare	55
3.3. Modalități de valorificare a rezultatelor monitorizării	57
Anexe	62

Argument

Aproape toate rapoartele interne și internaționale asupra stadiului democrației și statului de drept în România afirmă că fenomenul corupției este o problemă importantă în calea dezvoltării democratice. Din perspectiva studiilor Băncii Mondiale, corupția împiedică, de asemenea, dezvoltarea economică.

Așadar, corupția afectează negativ ambele componente cheie, atât cea politică, cât și cea economică, ale procesului de integrare a României în Uniunea Europeană.

Într-o societate democratică, principiile transparenței trebuie să fie atent respectate. Cetățenii trebuie să fie informați și trebuie să dispună de instrumente de evaluare a performanțelor instituțiilor publice.

În contextul luptei anticorupție, prin acest set de instrumente, ne-am propus să prezentăm cetățenilor și societății civile o metodologie și câteva instrumente prin care pot evalua performanțele instituțiilor anticorupție. Această metodologie și aceste instrumente au fost testate în practică, iar rezultatele acestui test sunt cuprinse în raportul de monitorizare „Performanța instituțiilor anticorupție și integritatea achizițiilor publice”, în scopul de a vă ajuta în propriile dvs. monitorizări.

Am constatat deseori că instituțiile publice raportează succese deosebite în lupta împotriva corupției dar nu există analize independente care să confirme sau să infirme aceste rapoarte și să identifice aspecte ce trebuie ameliorate. Am plecat de la faptul că instrumentele legale de monitorizare a instituțiilor publice există dar sunt slab folosite în mod sistematic și după o metodologie coerentă de către organizațiile societății civile, mai ales la nivel local. Activitatea de monitorizare și sesizare a instituțiilor anticorupție de către organizațiile societății civile este și mai slabă.

Acest set de instrumente și metodologiile propuse au rolul de a vă ajuta, îndruma și motiva să deveniți activi în lupta anticorupție: să evaluați performanța instituțiilor anticorupție din județul dvs. dar și să acționați activ, prin sesizări, oricâteori aflați sau sunteți victimele unor acte de corupție – fie ca simpli cetățeni sau ziașiți, oameni de afaceri ori reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale. Instituțiile nu vor fi și nu pot fi performante fără o reală implicare civică.

Sperăm să folosiți cât de mai des metodologia acestui manual chiar dacă o parte considerabilă din legislația anticorupție se află în schimbare. Utilizarea acestui set de instrumente trebuie să fie corelată cu o analiză a ultimelor modificări legislative. Acest manual nu face referire la o instituție anticorupție recent creată – Direcția Generală Anticorupție (DGA) din cadrul Ministerului Administrației și Internelor. Pentru mai multe detalii despre funcțiile și modalitatea de sesizare a D.G.A. vă rugăm să consultați pagina de Internet www.mai.gov.ro.

Acesta este unul dintre cele patru produse ale proiectului „Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție”, finanțat de Uniunea

Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16”. Pentru o viziune unitară asupra procesului de monitorizare a instituțiilor anticorupție, vă rugăm să consultați și următoarele manuale (disponibile pe www.crj.ro): Ghid practic privind procedurile de sesizare și Ghid anticorupție – monitorizarea conflictelor de interese și a incompatibilităților. În ultimul ghid menționat veți regăsi o cuprinzătoare anexă legislativă.

Radu Nicolae
Coordonator proiect

1. Monitorizarea Direcției Naționale Anticorupție și a parchetelor

1.1. Dispoziții legale

Unul dintre obiectivele importante stabilite prin Programul Național de Prevenire a Corupției, aprobat prin H.G. nr. 1065 din 25 octombrie 2001 a fost crearea unei structuri specializate de combatere a corupției.

Prin Ordonanța de urgență nr. 43 din 4 aprilie 2002, a fost înființat, la nivel național, Parchetul Național Anticorupție, ca o structură autonomă în cadrul Ministerului Public, conceput ca un parchet specializat, cu atribuții în combaterea infracțiunilor de corupție pe întreg teritoriul țării.

Prin Ordonanța de urgență nr. 134 din 29 septembrie 2005, adoptată cu modificări prin legea nr. 54/2006, Parchetul Național Anticorupție a fost reorganizat în Direcția Națională Anticorupție, concepută ca o structură în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La nivel central, Direcția Națională Anticorupție are competențe în efectuarea urmăririi penale în cauzele privind infracțiunile de corupție, în funcție de calitatea persoanelor care le-au comis, de cuantumul prejudiciului material cauzat prin infracțiune, precum și în cazul în care infracțiunile sunt îndreptate împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, după cum urmează:

a) infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, dacă, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis, au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 euro ori o perturbare deosebit de gravă a activității unei autorități publice, instituții publice sau oricărei alte persoane juridice ori dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 euro;

b) infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, dacă, indiferent de valoarea pagubei materiale ori de gravitatea perturbării aduse unei autorități publice, instituții publice sau oricărei alte persoane juridice ori de valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție, sunt comise de către: deputați; senatori; membri ai Guvernului, secretari de stat ori subsecretari de stat și asimilații acestora; consilieri ai miniștrilor; judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Curții Constituționale; ceilalți judecători și procurori; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; președintele Consiliului Legislativ și locțiitorul acestuia; Avocatul Poporului și adjuncții săi; consilierii prezidențiali și consilierii de stat din cadrul Administrației Prezidențiale; consilierii de stat ai

primului – ministru; membrii și controlorii financiari ai Curții de Conturi și ai camerelor județene de conturi; guvernatorul, prim-viceguvernatorul și viceguvernatorul Băncii Naționale a României; președintele și vicepreședintele Consiliului Concurenței; ofițeri, amirali, generali și mareșali; ofițeri de poliție; președinții și vicepreședinții consiliilor județene; primarul general și viceprimarii municipiului București; primarii și viceprimarii municipiilor; consilierii județeni; prefectii și subprefectii; conducătorii autorităților și instituțiilor publice centrale și locale și persoanele cu funcții de control din cadrul acestora, cu excepția conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de la nivelul orașelor și comunelor și a persoanelor cu funcții de control din cadrul acestora; avocații; comisarii Gărzii Financiare; personalul vamal; persoanele care dețin funcții de conducere, de la director inclusiv, în cadrul regiilor autonome de interes național, al companiilor și societăților naționale, al băncilor și societăților comerciale la care statul este acționar majoritar, al instituțiilor publice care au atribuții în procesul de privatizare și al unităților centrale financiar – bancare; persoanele prevăzute la art. 8¹ din Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare (funcționarii sau persoanele care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori alte persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte; membrii adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte; funcționarii sau persoanele care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori alte persoane care exercită atribuții similare în cadrul Comunităților Europene; persoanele care exercită funcții judiciare în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și, funcționarii de la grefele acestor instanțe; funcționarii unui stat străin; membrii adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin); lichidatorii judiciari; executorii Autorității pentru Valorificarea Activelor Statului. (art. 13 alin. 1 din O.G. nr. 43/2002, modificat prin art. 16 din O.G. nr. 134/2005);

c) infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene (art. 13 alin. 1¹ din O.G. nr. 43/2002, introdus prin art. 17 alin. 1¹ din O.G. nr. 134/2005);

d) infracțiunile prevăzute la art. 215 alin. 1, 2, 3 și 5, art. 246, 247, 248 și 248¹ din Codul penal, infracțiunile prevăzute la art. 175, 177 și 178 – 181 din Legea nr. 141/1997 privind Codul vamal al României, cu modificările și completările ulterioare, și în Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, în toate cazurile, dacă aceste infracțiuni au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro (art. 13 alin. 1² din O.G. nr. 43/2002, introdus prin art. 17 alin. 1² din O.G. nr. 134/2005);

e) infracțiunile prevăzute la pct. a, b, c și d, săvârșite de către militarii în activitate, indiferent de gradul militar pe care îl au persoanele cercetate (art. 13 alin. 3 din O.G. nr. 43/2002, modificat prin art. 18 alin. 3 din O.G. nr. 134/2005).

Pe plan local, la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel au fost înființate **servicii teritoriale** ale Direcției Naționale Anticorupție, și, respectiv,

birouri, la nivelul câtorva parchete de pe lângă tribunale, toate aparținând structurii centrale a Direcției Naționale Anticorupție.

La nivel local, efectuarea urmăririi penale în cauzele privind infracțiunile de corupție este de competența parchetelor de pe lângă instanțe, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală.

Sunt de competența parchetelor de pe lângă instanțe, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală, infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt date, conform O.G. nr. 43/2002, așa cum a fost modificată prin O.G. nr. 134/2005 (aprobată cu modificări prin Legea nr. 54/2006), în competența Direcției Naționale Anticorupție.

1.2. Instrumente de monitorizare

1.2.1. Legea 544/2001 privind accesul liber la informațiile de interes public;

“Un guvern democratic fără informații publice sau alte mijloace de a le obține nu este decât un Preambul al unei Farse sau al unei Tragedii sau poate a amândurora. Cunoașterea va stăpâni întotdeauna ignoranța și oamenii ce doresc să fie proprii lor conducători trebuie să ne înarmeze cu puterea pe care o dă cunoașterea” James Medison

Articolul 31 din Constituția României stipulează dreptul cetățenilor români de a avea acces liber la informații, astfel: „Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal”.

În februarie 2002, Consiliul Europei a adoptat *Recomandarea statelor membre privind accesul la documentele publice* și astfel a recomandat ca, prin propriile prescripții, să fie protejat interesul individului de a controla eficace activitatea organelor de stat.

Cadrul legal general privind liberul acces la informațiile de interes public este cuprins în **Legea nr. 544/2001**, care stabilește că acesta constituie unul dintre principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice, în conformitate cu Constituția României și cu documentele internaționale ratificate de Parlamentul României.

Accesul la informație în probleme ce țin de activitatea parchetelor și de actul de îndeplinire a justiției, în genere, este de interes public și este astfel supus acestor reglementări legale. Potrivit **art. 6** din această lege, orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în condițiile legii, informațiile de interes public, prin urmare, inclusiv în probleme ce privesc activitatea parchetelor, respectiv, îndeplinirea actului de justiție, autoritățile publice fiind obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate, în scris sau verbal.

La solicitarea informațiilor respective, autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării.

În cazul nerespectării de către instituția publică a acestei proceduri, între solicitant și instituția respectivă apare un litigiu, situație în care, persoana a cărei cerere nu a fost rezolvată are dreptul de a se adresa autorității judecătorești.

Sunt situații în care o solicitare de informație poate fi refuzată. O astfel de situație apare dacă dezvăluirea informației ar afecta în mod negativ confidențialitatea procedurilor autorităților publice prevăzute de lege, relațiile internaționale, siguranța națională sau securitatea publică ori cursul justiției, dreptul unei persoane de a beneficia de o judecată dreaptă sau dreptul unei autorități publice de a conduce o anchetă de natură penală sau disciplinară. Solicitarea mai poate fi refuzată și când s-ar afecta negativ confidențialitatea informațiilor comerciale și industriale, drepturile de proprietate intelectuală, a unor date personale și/sau a unor dosare aparținând unei persoane fizice dacă această persoană nu a consimțit la publicarea informațiilor, dacă o astfel de confidențialitate este prevăzută de lege.

Dacă autoritatea publică căreia îi este adresată cererea refuză solicitarea pe motiv că nu deține informația respectivă, ea trebuie, cât mai rapid posibil, să informeze solicitantul cu privire la autoritatea publică la care crede că este posibil să se găsească informația respectivă ori să transfere cererea acelei autorități, informând în același timp solicitantul.

În toate situațiile în care solicitarea a fost făcută în scris sau solicitantul cere acest lucru, refuzul trebuie făcut în scris și motivat, oferind în același timp, informații privitoare la posibilitatea depunerii unei reclamații la conducătorul autorității sau al instituției publice respective, care trebuie să fie făcută într-un termen de 30 de zile de la luarea la cunoștință de către persoana lezată.

Dacă după cercetarea administrativă reclamația se dovedește întemeiată, răspunsul se transmite persoanei lezate în termen de 15 zile de la depunerea reclamației și va conține atât informațiile de interes public solicitate inițial, cât și menționarea sancțiunilor disciplinare luate împotriva celui vinovat.

În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale privind liberul acces la informațiile de interes public, aceasta poate face plângere la secția de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorității ori al instituției publice, care trebuie făcută într-un termen de 30 de zile de la data expirării termenului la care ar fi trebuit să primească răspunsul ori, în mod greșit, cererea a fost refuzată, parțial sau în totalitate ori a primit un răspuns inadecvat.

Instanța poate obliga autoritatea sau instituția publică să furnizeze informațiile de interes public solicitate și să plătească daune morale și/sau patrimoniale. Hotărârea tribunalului este supusă recursului, iar decizia Curții de apel, dată în recurs, este definitivă și irevocabilă.

Atât plângerea, cât și recursul se judecă în instanță în procedură de urgență și sunt scutite de taxă de timbru.

1.2.2. Ce este și ce nu este public în activitatea parchetelor

Practic, accesul la informațiile de interes public reprezintă regula, iar limitarea accesului, excepția.

Astfel, potrivit Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare (**art. 12 alin. 1 lit. e** din lege), precum și, informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces (**art. 12 alin.1 lit. f** din lege).

Printr-o interpretare per a contrario a textului legii, orice alte informații care privesc activitatea autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia prevenirii, descoperirii și sancționării faptelor de corupție și care nu sunt exceptate prin lege, în mod expres, de la accesul liber al cetățenilor, fac parte din categoria informațiilor de interes public, ce pot fi solicitate de către orice persoană interesată.

Înalta Curte de Casație și Justiție a României a stabilit cu claritate, printr-o enumerare limitativă, care sunt categoriile de informații exceptate de la accesul liber al cetățenilor prevăzute de art. 12(1) din Legea nr. 544/2001, stabilite în concordanță cu specificul activității instanțelor judecătorești, după cum urmează:

1. Informațiile clasificate, potrivit legii, din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice;
2. Informațiile privind deliberările completului de judecată;
3. Informațiile privind activitățile comerciale sau financiare ale persoanelor juridice sau fizice aflate în dosarele instanțelor de judecată, dacă prin publicarea acestora se aduce atingere principiului concurenței loiale;
4. Informațiile cu privire la datele personale ale părților din procesele aflate pe rolul instanțelor, cu excepția situației când afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice;
5. Informațiile din timpul cercetării disciplinare a magistraților;
6. Informațiile privind procedura în timpul anchetei penale, dacă se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;
7. Informațiile privind procedurile judiciare, altele decât cele privind respectarea principiului publicității, dacă prin aceasta se afectează regula procesului echitabil ori a interesului legitim al părților implicate în proces;

8. Informațiile din dosarele cu minori și tineri, atunci când ședința de judecată a fost declarată nepublică și se impune protecția minorilor și tinerilor;
9. Informațiile aflate în dosarele ale căror cauze au fost sau sunt judecate în ședință secretă, precum și cele privind autorizarea efectuării perchezițiilor sau confirmarea și autorizarea interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor telefonice;
10. Informațiile privind documentele și evidențele speciale ale instanței care presupun confidențialitate.

Nu există un text similar care să stabilească categoriile de informații exceptate de la accesul liber al cetățenilor, aplicat pe specificul activității parchetelor, însă, acest text, emanat de la instanța supremă din România, respectiv, de la Înalta Curte de Casație și Justiție poate fi aplicat și activității instituțiilor aparținând Ministerului Public.

Suedia este prima țară din lume al cărei Parlament a adoptat o lege a accesului la informația de interes public (*Legea libertății presei, 1766*). Legea prevedea că documentele oficiale trebuie „le cerere, puse la dispoziția oricărei persoane”, fără perceperea vreunei taxe. Deciziile autorităților de a refuza accesul la documente oficiale poate fi atacată la tribunalele administrative generale și, în ultimă instanță, la Curtea Supremă Administrativă. Avocatul Poporului (*Ombudsman*), care funcționează pe lângă Parlament deține anumite funcții de supraveghere în domeniul liberului acces la informație.

În Ungaria sunt reglementate în cadrul aceluiași act normativ (*Legea nr. 63/1992*), atât accesul liber la informațiile de interes public, cât și protecția datelor personale. Comisarul Parlamentului pentru Protecția Datelor și Accesul la Informație supervizează aplicarea Legii 63/1992, acționând în același timp ca un *Ombudsman* pentru protecția datelor personale și pentru liberul acces la informația de interes public. El este responsabil pentru întocmirea și întreținerea Registrului pentru Protecția Datelor Personale și pentru pronunțarea unor opinii juridice privind legislația relevantă și asupra fiecărei categorii de secrete de stat. În conformitate cu *Legea Secretului de Stat din 1995*, Comisarului Parlamentului i s-a mai conferit și prerogativa de a schimba încadrarea unor documente clasificate drept secrete de stat.

Parlamentul Republicii Cehe a adoptat în 1999 o lege a accesului liber la informație inspirată după modelul legii similare din Statele Unite. Legea garantează accesul cetățenilor la toate documentele instituțiilor publice, ale administrațiilor locale și ale altor instituții precum, Camera Avocaților și Camera Medicilor, fiind exceptate informațiile clasificate, secretele comerciale și datele personale.

În Franța, legea cadru care reglementează accesul la informație este *Legea nr. 78-753/17.05.1978* privind libertatea accesului la documentele administrative, care garantează dreptul de acces la documentele instituțiilor publice. Conform legii,

toate documentele sunt publice, cu excepția datelor ce conțin deliberări ale instituțiilor guvernamentale, a datelor privind siguranța națională, a informațiilor protejate prin Legea protecției datelor personale și a altor documente protejate prin lege. Comisia pentru accesul la documentele administrative are funcția de a superviza aplicare legii.

1.2.3. Bilanțul Direcției Naționale Anticorupție și al parchetelor

Conform O.G. nr. 43/2002, art. 3 (1) e), privind Direcția Națională Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare, se prevede elaborarea raportului anual privind activitatea Direcției Naționale Anticorupție și prezentarea acestuia Consiliului Superior al Magistraturii și ministrului justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor, iar ministrul justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate a Direcției Naționale Anticorupție; Acesta este un instrument util în activitatea de monitorizare întrucât oferă date statistice și exemple de cazuri, ce pot fi verificate. Raportul anual al DNA nu detaliază anumite informații privind activitatea structurilor sale teritoriale, care ar putea face obiectul unei monitorizări.

1.2.4. Interviu

Un alt instrument ce ar putea fi folosit în cadrul unui proces de monitorizare este interviul. Se pot realiza interviuri cu procurorii care conduc structurile teritoriale ale DNA, în cadrul programului acestora de audiențe.

Interviul este o metodă calitativă de cercetare socială cu ajutorul căreia se pot obține informații mai detaliate despre un subiect. Interviurile pot fi deosebit de folositoare după ce în prealabil respondentul a fost rugat să completeze un chestionar. Această metodologie a fost testată în cadrul acestui instrument: serviciile teritoriale ale DNA au fost rugate să completeze chestionare privind propria activitate pentru ca, după culegerea acestor informații, să aibă loc interviul cu procurorul șef al serviciului teritorial.

Înainte de a începe proiectarea unui ghid de interviu trebuie să aveți foarte clar definite obiectivele monitorizării.

Interviurile pot fi de mai multe tipuri:

- Interviul direct (informal, jurnalistic, engl. *personal interviewing*) este o discuție liberă, nu există un ghid cu întrebări predeterminate, interviul este flexibil și deschis.
- Interviul semi-structurat (engl. - *semi-structured interview*) în care există o gîlă de teme și o listă de întrebări (pregătire prealabilă) dar și posibilitatea de a iniția alte întrebări. Întrebările sunt deschise lăsând libertatea formulării răspunsului.
- Interviul structurat este cel în care interviuatorul pregătește un ghid de interviu cu întrebări standard care vor fi utilizate în timpul interviului.

Ghidul este respectat integral și conține și întrebări închise – în care variantele de răspuns sunt date, predeterminate.

Pentru a asigura comparabilitatea datelor obținute din interviuri dar și pentru a păstra un anumit grad de creativitate a răspunsului (în scopul de a se aduna cât mai multe informații, opinii, probleme) se recomandă utilizarea în procesele de monitorizare a interviului semi-structurat.

Există șase tipuri de întrebări ce pot fi adresate¹

- comportamentale: ce face sau ce a făcut o persoană;
- despre opinii/valori: ceea ce crede o persoană despre un anumit subiect;
- despre sentimente;
- informaționale (privind cunoașterea): informații despre un anumit subiect;
- privind simțurile: ceea ce au văzut, atins, auzit, gustat sau mirosit persoanele;
- demografice: despre vârstă, educație etc

Mai jos sunt prezentate câteva sfaturi de urmat atunci când realizăm un interviu²

a. Pregătirea pentru interviu

- Alegeți o locație liniștită, fără mult zgomot;
- Explicați scopul interviului;
- Discutați chestiunile de confidențialitate – cine va avea acces la răspunsuri, cum vor fi analizate răspunsurile, cum și dacă identitatea lor va fi dezvăluită. Obțineți permisiunea de a prelua citate;
- Explicați formatul interviului;
- Indicați durata interviului;
- Oferiți-le datele voastre de contact și rugați-i să ia legătura cu dvs. dacă au întrebări, nelămuriri.
- Întrebați-i dacă au nelămuriri înainte începerii interviului;
- Nu vă bazați pe memorie pentru a vă aminti răspunsurile: cereți permisiunea să înregistrați interviul sau, dacă nu este posibil, cereți permisiunea să aduceți pe cineva cu dvs. care să noteze răspunsurile în timpul interviului.

b. Desfășurarea interviului

- Verificați ocazional aparatul de înregistrat;
- Puneți o singură întrebare o dată;
- Încercați să rămâneți neutri, pe cât posibil (nu afișați reacții emoționale puternice la răspunsurile pe care le primiți);
- Încurajați răspunsurile (ex. prin mișcarea aprobatoare a capului)
- Fiți atenți asupra modului în care luați notițe (dacă vă rezeziți să luați o notă, poate părea că sunteți surprins sau impresionat de răspuns; acest fapt va influența răspunsurile viitoare);
- Punctați tranziția de la un subiect la altul: „până acum am vorbit despre acest subiect, de acum încolo aș dori să vorbim despre....”

---

¹ Conform lui Michael Patton - "Qualitative Evaluation and Research Methods", Sage Publications, 1990

² Adaptare după articolul "General Guidelines for Conducting Interviews" de Carter McNamara, MBA, PhD

- Nu pierdeți controlul interviului – aceasta se poate întâmpla dacă interviuatul sare la alt subiect, răspunde mult timp la o întrebare iar timpul alocat este limitat sau chiar începe să adreseze întrebări operatorului de interviu.

c. Imediat după interviu

- Verificați aparatul de înregistrat;
- Recitiți notele scrise pentru a clarifica anumite cuvinte prescurtate sau indescifrabile, a numerota paginile și a completa anumite fraze care nu au sens.
- Scrieți observațiile realizate în timpul interviului.

În scopul de a vă ajuta în elaborarea unui ghid de interviu, vă prezentăm drept model ghidul de interviu folosit în monitorizarea serviciilor teritoriale ale Direcției Naționale Anticorupție și formatul de raport de interviu (vezi Anexa 1).

1.2.5. Participarea în instanțe la ședințele de judecată;

Un alt instrument ce poate fi utilizat în monitorizarea performanțelor parchetelor este participarea la ședințele de judecată publice.

Publicitatea procesului reprezintă o garanție oferită de lege, care protejează justițiabilii de o judecată secretă, care iese de sub controlul public: ea constituie, de asemenea, unul din mijloacele de păstrare a încrederii în instanțele judecătorești. Publicitatea ședinței de judecată conferă transparență activității judecătorești, care, la rândul său, este un element indispensabil al funcționării instituțiilor democratice într-un stat de drept³. Publicitatea ședinței de judecată este garantată și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (art. 6).

Art. 12 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară prevede că “Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. Pronunțarea hotărârilor se face în ședință publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege”.

Acest instrument poate fi folosit pentru mai multe tipuri de monitorizări⁴, inclusiv pentru monitorizarea activității parchetelor în cazurile de corupție. În timpul unor asemenea ședințe pot fi evaluate tipul și numărul de excepții ridicate de părți, precum și dacă acestea au fost admise sau respinse, felul în care sunt ținute ședințele, acțiunile procurorului de ședință etc. Informațiile trebuie culese pe baza unei grile de observație.

Folosind o metodologie similară, se pot monitoriza soluțiile de neîncepere a urmării penale dispuse de mai multe parchete într-o anumită perioadă.

1.2.6. Monitorizarea de presă

Instrumentele de mai sus pot fi susținute printr-o monitorizare de presă. Astfel pot fi identificate cele mai cunoscute cazuri de corupție, care sunt în atenția parchetului sau sunt în instanța de judecată, dar și posibile cazuri de corupție noi (identificate

---

³ Centrul de analiză și prevenire a corupției – www.capc.md

⁴ De pildă organizația americană MADD (Mothers Against Drunk Driving) a dezvoltat o metodologie de monitorizare a instanțelor de judecată: www.madd.org

ca urmare a unor anchete jurnalistice). Astfel, după documentarea serioasă a cazului preluat din presă – prin utilizarea instrumentelor descrise mai sus, precum și a altor instrumente - ex: baza de date a Registrului Comerțului, cei care monitorizează pot depune denunțuri la parchet. Modul în care parchetul rezolvă respectivele sesizări poate fi evaluat printr-o grilă de observație a cazului.

Monitorizarea de presă trebuie să respecte o metodologie de investigare. După stabilirea scopului monitorizării, perioadei monitorizării și a publicațiilor monitorizate se va proceda la descrierea fiecărui indicator al monitorizării:

- a. Tipul articolului: articolele pot fi de informare sau de opinie.
- b. Actorii, care pot fi funcționari publici, demnitari, aleși locali etc
- c. Tipul faptei – definirea acțiunilor care sunt de interes pentru monitorizare: corupție, conflict de interese, dare/luare de mită etc
- d. Fapte semnalate (S)/documentate (D)/investigate (I)

Pe baza indicatorilor utilizați se va defini o bază de date care va fi completată de voluntari/persoanele responsabile cu monitorizarea.

1.3. Infracțiunile de corupție

În accepțiunea generală, **corupția** este o manifestare, o abatere de la moralitate, de la datorie, de la cinste, care exprimă o gravă degradare, descompunere morală, venalitate (Dicționarul explicativ al limbii române).

Corupția este în esență un abuz de putere, de funcție, din partea celor investiți cu exercițiul acestora, săvârșit în scopul obținerii de avantaje materiale ori de alte foloase.

Nici Codul penal în vigoare, nici prevederile penale din legi speciale, nu au dat o definiție a conceptului penal de „corupție” ori a aceluia de „infracțiuni de corupție”.

Pentru prima dată în legislația română, prin prevederile Legii nr. 78/2000, conceptul penal de corupție a fost limitat la doar patru infracțiuni: luarea de mită (art. 254 Cod pen.), darea de mită (art. 255 Cod pen.), primirea de foloase necuvenite (art. 256 Cod pen.) și traficul de influență (art. 257 Cod pen.).

Totodată, Legea nr. 78/2000, în capitolul 3 denumit „Infracțiuni”, conține prevederi referitoare la trei categorii de infracțiuni: de corupție (secțiunea a 2-a), infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție (secțiunea a 3-a) și infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție (secțiunea a 4-a).

Ulterior, prin Legea nr. 161/2003, conceptul penal de corupție a fost extins, cuprinzând și alte două infracțiuni, respectiv, cele prevăzute de art. 6¹ și 8¹, introduse prin prevederile acesteia, în Legea nr. 78/2000.

Așadar, prin prevederi legale exprese, conceptul penal de corupție a fost limitat la infracțiunile de luare de mită (art. 254 Cod pen.), dare de mită (art. 255 Cod pen.), primire de foloase necuvenite (art. 256 Cod pen.), trafic de influență (art. 257 Cod pen.), precum și cele prevăzute și pedepsite prin art. 6¹ și 8¹ din Legea nr. 78/2000, modificată prin Legea nr. 161/2003.

Pe de altă parte, legea a incriminat, dar distinct, pentru prima dată în legislația română, infracțiunile asimilate celor de corupție (secțiunea a 3-a) și infracțiunile în legătură directă cu acestea (secțiunea a 4-a din Legea nr. 78/2000).

Una dintre cele mai grave fapte de corupție, incriminate sub denumirea de *luare de mită* de dispozițiile art. 254 din *Codul penal*, constă în pretinderea sau primirea, în mod direct sau indirect, de către un funcționar sau alt salariat, de bani, bunuri ori alte foloase, care nu i se cuvin sau acceptarea promisiunii unor astfel de foloase ori nerespingerea acesteia, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini sau a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.

Infracțiunea de *luare de mită*, prevăzută de dispozițiile art. 255 din *Codul penal* este strâns legată de încercarea de corupere a funcționarului însărcinat cu îndeplinirea unui act, conform îndatoririlor de serviciu ce-i revin.

Definită și caracterizată de promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile și scopurile arătate în art. 254 din *Codul penal*, darea de mită constituie o infracțiune aflată în strânsă legătură cu infracțiunea de luare de mită.

Primirea de foloase necuvenite, infracțiune de corupție incriminată de dispozițiile art. 256 din *Codul penal*, reprezintă fapta funcționarului de a primi, direct sau indirect, bani ori alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia.

Dacă în cazul luării de mită, banii sau alte foloase se primesc înainte, în cazul infracțiunii de primire de foloase necuvenite, aceștia se primesc după îndeplinirea de către funcționar a îndatoririlor sale de serviciu.

Traficarea influenței pe care o persoană o are pe lângă un funcționar (reală) sau pe care lasă să se înțeleagă că o are pe lângă acesta (presupusă), creează reale și grave stări de pericol pentru prestigiul, autoritatea, credibilitatea organelor, a instituțiilor, organismelor statului, serviciilor publice, a altor unități, societăților comerciale, companiilor și societăților naționale, regiilor autonome, agenților economici, pentru corectitudinea, cinstea funcționarilor, care-și desfășoară activitatea în cadrul acestora, îndeplinind funcțiile încredințate.

Infracțiunea de *trafic de influență*, prevăzută de dispozițiile art. 257 din *Codul penal* constă în primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase ori acceptarea de promisiuni, de daruri, direct sau indirect, pentru sine ori pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

Recent, legiuitorul român a apreciat ca fiind periculoasă social și fapta cumpărătorului de influență și astfel, prin prevederile art. 6¹ din *Legea nr. 78/2000*, introdus prin art. I pct. 3 Cartea a II-a Titlul I din legea 161/2003, a incriminat promisiunea, oferirea sau darea de bani, de daruri sau alte foloase, direct sau indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

Deși nu este denumită ca atare, această infracțiune este o variantă a traficului de influență.

Sesizând pericolul grav constituit de coruperea sau încercarea de corupere a funcționarului unui organism internațional sau al unui stat străin, înscriindu-se în eforturile comunității internaționale de combatere fermă a acesteia, legiuitorul român a incriminat, prin prevederile *art. 8² din Legea nr. 78/2000*, ca infracțiune distinctă de aceea de dare de mită, prevăzută și pedepsită de *art. 255 C. pen.*: Promisiunea, oferirea sau darea, direct sau indirect, de bani sau alte foloase unui funcționar al unui stat străin ori al unei organizații publice internaționale, pentru a îndeplini sau a nu îndeplini un act privitor la îndatoririle sale de serviciu, în scopul obținerii unui folos necuvenit în cadrul operațiunilor economice internaționale.

Infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție sunt incriminate, pe de o parte, de *Legea nr. 78/2000*, în secțiunea a 3-a, iar, pe de altă parte, de Codul penal.

Astfel, *Legea specială nr. 78/2000* privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, la *art. 10, 11, 12, 13, 13¹, 13²*, prevede mai multe infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție.

Totodată, în Codul nostru penal sunt incriminate ca infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, următoarele: *abuzul în serviciu contra intereselor publice (art. 248 C.pen.)*, *abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor (art. 246)*, *abuzul în serviciu prin îngădirea unor drepturi (art. 247)*.

Infracțiunile în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu infracțiunile asimilate acestora sunt prevăzute, de asemenea, de *Legea nr. 78/2000* privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, de Codul penal, precum și de o serie de alte legi speciale.

Ca infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu infracțiunile asimilate acestora sunt reglementate următoarele tipuri de infracțiuni: tăinuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau asimilate acestora și favorizarea persoanelor care au comis o astfel de infracțiune [art. 17 lit. a) din *Legea nr. 78/2000*], asocierea în vederea săvârșirii unei infracțiuni de corupție, asimilată cu aceasta și a celei prevăzute de art. 17 lit. a) din *Legea nr. 78/2000* [art. 7 lit. b) din *Legea nr. 78/2000*], falsul și uzul de fals săvârșite în scopul de a ascunde comiterea uneia dintre infracțiunile de corupție și/sau asimilate acestora sau în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune [art. 17 lit. c) din *Legea nr. 78/2000*], falsul material în înscrisuri oficiale (art. 288 C.pen.), falsul intelectual (art. 289 C.pen.), falsul în înscrisuri sub semnătură privată (art. 290 C.pen.), uzul de fals (art. 291 C.pen.), abuzul în serviciu contra intereselor publice, abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor și abuzul în serviciu prin îngădirea unor drepturi [art. 17 lit. d) din *Legea nr. 78/2000*], șantajul săvârșit în legătură cu infracțiunile prevăzute în *Sețiunile a II-a și a III-a – art. 17 lit. d¹) din Legea nr. 78/2000*.

Sunt incriminate, de asemenea, o serie de alte infracțiuni din această categorie, în mai multe legi speciale, după cum urmează: infracțiunile de spălare a banilor prevăzute în *Legea nr. 656/2002* [art. 17 lit. e) din *Legea nr. 78/2000*],

contrabanda cu bunuri provenite din săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau asimilată cu acestea, săvârșită în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune, prevăzută în art. 175, 176 și 179 din Legea nr. 141/1997 [art. 17 lit. f) din Legea nr. 78/2000], infracțiunile prevăzute în Legea nr. 241/2005 privind combaterea evaziunii fiscale, săvârșite în legătură cu infracțiunile de corupție sau cele asimilate acestora [art. 17 lit. g) din Legea nr. 78/2000], infracțiunea de bancrută frauduloasă și celelalte infracțiuni la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale [art. 7 lit. h) din Legea nr. 78/2000], traficul de droguri, traficul de substanțe toxice și nerespectarea regimului armelor de foc și al munițiilor săvârșite în legătură cu infracțiunile de corupție sau asimilate acestora [art. 17 lit. i) din Legea nr. 78/2000], infracțiunile de trafic de persoane prevăzute în Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, săvârșite în legătură cu o infracțiune prevăzută în Secțiunile a II-a și a III-a [art. 17 lit. j) din Legea nr. 78/2000], infracțiunea prevăzută în art. 15 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2001 pentru prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar bancar în scopul finanțării de acte de terorism, aprobată prin Legea nr. 466/2002, săvârșită în legătură cu o infracțiune prevăzută în Secțiunile 2 și 3 [art. 17 lit. k) din Legea nr. 78/2000].

1.4. Obiectivele și metodologia monitorizării

Pentru a vă ajuta în trasarea propriei metodologii de monitorizare a Direcției Naționale Anticorupție și a parchetelor vă prezentăm mai jos metodologia utilizată de Centrul de Resurse Juridice (CRJ) în cadrul proiectului „Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție”.

CRJ a urmărit trei obiective pentru care a definit dimensiuni și indicatori (vezi tabelul 1). Monitorizarea s-a desfășurat în perioada martie – august 2006 în județele Alba, Bihor, Brașov, Dolj și Iași. Rezultatele monitorizării sunt disponibile în raportul „Performanța instituțiilor anticorupție și integritatea achizițiilor publice” – www.crj.ro

Obiectivele monitorizării:

Obiectivul 1

Analiza debutului de an 2006 față de debutul anului 2005 la nivelul serviciilor teritoriale ale DNA. Care sunt diferențele de competențe dintre PNA și DNA? Cum au influențat aceste schimbări de competențe debutul anului 2006 față de aceeași perioadă a anului trecut?

Potrivit **O.G. nr. 43/2002**, erau în competența Parchetului Național Anticorupție, infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, săvârșite în una din următoarele condiții:

a) dacă, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis, au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 100.000 euro sau o

perturbare deosebit de gravă a activității unei autorități publice sau oricărei alte persoane juridice;

b) de către deputați, senatori, membrii Guvernului, secretari de stat și asimilații acestora, judecătorii Curții Constituționale, membrii, judecătorii, procurorii și controlorii financiari ai Curții de Conturi și ai camerelor de conturi județene, președintele Consiliului Legislativ, avocatul poporului, guvernatorul și viceguvernatorul Băncii Naționale a României, președintele Consiliului Concurenței, magistrați, ofițeri superiori, generali, mareșali, amirali, notari publici, executori judecătorești, consilieri județeni și locali, primari, prefecți, subprefecți, persoane cu funcții de conducere și de control în cadrul autorităților publice centrale și locale și în cadrul instituțiilor publice, membrii consiliilor de administrație și persoane care dețin funcții de conducere de la director, inclusiv, în sus, în cadrul regiilor autonome de interes național sau local, al companiilor și societăților naționale, societăților comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, instituțiilor publice care au atribuții în procesul de privatizare și al unităților centrale financiar-bancare.

Ordonanța de Urgență nr. 134 din 29 septembrie 2005, adoptată cu modificări prin Legea nr. 54/2006, prin care, Parchetul Național Anticorupție a fost reorganizat în Direcția Națională Anticorupție, a făcut o serie de modificări și în ceea ce privește competențele DNA, după cum urmează:

a) a majorat cuantumul prejudiciului cauzat prin infracțiunile aflate în competența DNA, de la 100.000 euro la 200.000 euro;

b) a fost introdusă o nouă competență, în situația în care, valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 euro;

c) în funcție de calitatea persoanelor cercetate în dosarele DNA, au fost introduse și alte persoane, având următoarele funcții sau profesii: subsecretari de stat; consilieri ai miniștrilor; judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; președintele Consiliului Legislativ și locțiitorul acestuia; adjuncții Avocatului Poporului; consilierii prezidențiali și consilierii de stat din cadrul Administrației Prezidențiale; consilierii de stat ai primului-ministru; vicepreședintele Consiliului Concurenței; ofițerii de poliție; președinții și vicepreședinții consiliilor județene; avocații; comisarii Gărzii Financare; personalul vamal; persoanele prevăzute la art. 8¹ din Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare (funcționarii sau persoanele care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori alte persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte; membrii adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte; funcționarii sau persoanele care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori alte persoane care exercită atribuții similare în cadrul Comunităților Europene; persoanele care exercită funcții judiciare în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și, funcționarii de la grefele acestor instanțe; funcționarii unui stat străin; membrii adunărilor parlamentare sau administrative

ale unui stat străin); lichidatorii judicari; executorii Autorității pentru Valorificarea Activelor Statului;

d) a introdus în competența DNA, infracțiunile îndreptate împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;

e) a introdus o nouă competență, în ceea ce privește efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 215 alin. 1, 2, 3 și 5, art. 246, 247, 248 și 248¹ din Codul penal, a infracțiunilor prevăzute la art. 175, 177 și 178 – 181 din Legea nr. 141/1997 privind Codul Vamal al României, cu modificările și completările ulterioare, și în Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, în toate cazurile, dacă aceste infracțiuni au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro;

f) a trecut în competența DNA, infracțiunile prevăzute la punctele precedente, săvârșite de către militarii în activitate, indiferent de gradul militar pe care îl au persoanele cercetate.

Așadar, prin modificările aduse de O.G. nr. 134/2005, adoptate cu modificări de Legea 54/2006, ordonanței inițiale de înființare a Parchetului Național Anticorupție, pe lângă faptul că se procedează la reorganizarea PNA în Direcția Națională Anticorupție, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, se poate observa și o lărgire a competențelor acestei instituții anticorupție, mai ales, în funcție de calitatea persoanelor cercetate, precum și de tipurile de infracțiuni anchetate în dosarele cu soluționare cu care este investită această instituție.

Astfel, după apariția O.G. nr. 134 în 29 septembrie 2005, în ultima parte a anului 2005 și începutul anului 2006, s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului dosarelor de corupție aflate în atenția DNA, cel puțin la nivel central, unde, dosarele așa-zise „de mare corupție” au avut parte de o intensă mediatizare.

Obiectivul 2

- analiza activității serviciilor teritoriale ale DNA în anul 2005

Obiectivul 3

- analiza activității anticorupție a parchetelor locale în anul 2005. Această analiză se poate realiza prin adaptarea dimensiunilor generate pentru monitorizarea DNA.

Instrumentele utilizate au fost trimiterea de cereri de informații publice la parchetele locale, serviciul teritorial DNA, DNA structura centrală, participarea în instanță la judecarea unei cauze de corupție, realizarea unui interviu cu procurorul șef al serviciului teritorial DNA, monitorizarea presei.

Obiective	
<p>Obiectivul 1: Analiza debutului de an 2006 față de debutul anului 2005 la nivelul serviciilor teritoriale ale DNA.</p>	<p>Obiectivul 2: Analiza activității serviciilor teritoriale ale DNA în anul 2005</p>
Dimensiuni	
<p>A. Structura, organizarea și funcționarea serviciilor și, respectiv, a birourilor teritoriale ale DNA</p>	<p>F. Raportul de activitate al DNA și a serviciilor teritoriale</p>
<p>B. Volumul activității desfășurate de către birourile/serviciile teritoriale, la nivel local, precum și a soluțiilor dispuse în dosarele privind infracțiunile de corupție</p>	<p>E. Valoarea prejudiciului pentru cauzele în care s-a întocmit rechizitoriul</p>
<p>C. Modul de sesizare al organelor de cercetare penală cu atribuții în urmărirea faptelor de corupție</p>	<p>D. Calitatea persoanelor cercetate, precum și instrumentele/mijloacele de probațiune utilizate de către organele de cercetare penală, în soluționarea dosarelor</p>
Indicatori	
<p>A.1. Data înființării birourilor și a serviciilor teritoriale.</p>	<p>F.1. Raport anual privind activitatea desfășurată de serviciul teritorial DNA.</p>
<p>B.1. Numărul de dosare aflate în lucru la momentul adresării cererii.</p>	<p>E.1 Care este valoarea estimată a prejudiciului în fiecare cauză pentru care s-a întocmit rechizitoriul, în preioada...</p>
<p>C.1. În câte dintre dosarele soluționate sau aflate în lucru de la începutul anului ..... organele de cercetare penală au fost sesizate în urma formulării unei plângeri (de către</p>	<p>D.1. Ce funcții/profesii îndeplineau persoanele cercetate și în cadrul căror autorități sau instituții locale, care au atras competența efectuării urmăririi penale de către structurile anticorupție de la nivel teritorial, după calitatea persoanei.</p>

<p>A.2. Posturi de procurori existente (serviciul teritorial DNA).</p>	<p>B.2. Numărul dosarelor soluționate în cursul anului ..... (până la momentul adresării cererii).</p>	<p>o persoană fizică sau juridică, pentru o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune);</p> <p>C.2. În câte dintre dosarele soluționate sau aflate în lucru de la începutul anului ....., organele de cercetare penală au fost sesizate în urma denunțului (de către o persoană fizică sau juridică, care avea cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni de corupție);</p>	<p>D.2. Au existat cazuri în care, în cursul efectuării urmăririi penale, constatându-se că infracțiunea care constituie obiectul cauzei este una dintre infracțiunile atribuite prin lege Direcției Naționale Anticorupție, procurorii din cadrul serviciilor teritoriale au înaintat dosarul spre soluționare Direcției centrale; dacă da, ce a determinat această declinare de competență, calitatea persoanei cercetate sau cuantumul prejudiciului cauzat prin infracțiune.</p>	<p>2. Raportul național DNA.</p>
<p>A.3 Posturi de procurori ocupate efectiv (serviciul teritorial DNA)</p>	<p>B.3. Numărul dosarelor soluționate în cursul anului anterior anului specificat la pct. B2, până la aceeași dată (data adresării cererii</p>	<p>C.3. Câte denunțuri nesemnate de către denunțatori ("anonime") au fost înregistrate în aceeași perioadă</p>	<p>D.3. În câte dintre dosarele soluționate sau aflate în lucru de la începutul anului ....., începerea urmăririi penale a fost dispusă în urma realizării unei acțiuni de prindere în flagrant a făptuitorului și</p>	

<p>A.4 Posturi de procurori existente (Biroul DNA din cadrul parchetului de pe langa Tribunal).</p>	<p>B.4. Câte soluții de neînțepere a urmării penale (NUP) au fost date în dosarele soluționate de la începutul anului .....</p>	<p>de timp</p>	<p>C.4. Numărul de cazuri de făptuitori care s-au autodenunțat pentru săvârșirea unor infracțiuni de dare de mită, în vederea tragerii la răspundere penală a persoanelor ce au comis infracțiunea de luare de mită, mituitorii beneficiind de cauza de impunitate (de nepedepsire) prevăzută de art. 255 alin. 3 Cod penal și, respectiv, art. 61 alin. 2 din Legea nr.</p>	<p>pentru care dintre infracțiunile de corupție, asimilate infracțiunilor de corupție sau în legătura directă cu acestea;</p> <p>D.4. Numărul cazurilor în care, în scopul strângerii de probe sau al identificării făptuitorului, a fost dispusă, în baza autorizării motivate a instanței, punerea sub supraveghere sau interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicațiilor;</p>
---	---	----------------	--	--

<p>A.5 Posturi de procurori ocupate efectiv (Biroul DNA din cadrul parchetului de pe lângă Tribunal).</p>	<p>B.5. Numărul de soluții de încetare a urmării penale în dosarele soluționate de la începutul anului .....</p>	<p>78/2000; C.5. În câte dintre dosarele soluționate sau aflate în lucru de la începutul anului ....., organele de cercetare penală au fost sesizate de către persoanele cu atribuții de control, potrivit obligației ce le revine acestora, în temeiul art. 14 alin. 1 din O.G. nr. 43/2002, cu referire și la art. 227 din Codul de procedură penală;</p>	<p>D.5. Numărul cazurilor în care, interceptările și înregistrările convorbirilor sau comunicațiilor au fost folosite la construirea probatoriilor, împotriva celor față de care s-a dispus această măsură;</p>	
<p>A.6 Numărul de specialiști angajați în cadrul serviciului teritorial DNA.</p>	<p>B.5.1. Pentru care dintre cazurile prevăzute la art. 10 alin. 1 lit. f, g, j din Codul de procedură penală a fost dispusă încetarea urmării penale; vezi B.5.</p>	<p>C.6. În câte dintre dosarele soluționate sau aflate în lucru de la începutul anului ....., organele de cercetare penală</p>	<p>D.6. Au existat cazuri în care, în vederea strângerii de probe, s-a apelat la măsura punerii sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora, în temeiul art. 27 alin. 1 lit. a din Legea nr. 78/2000; dacă</p>	

<p>A.7 Specializarea celor de pct. A.6</p>	<p>B.5.1.1 Câte cazuri de încetare a urmării penale au fost dispuse în baza art. 10 lit f = f) lipsește plângerea prealabilă a persoanei vătămate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;</p>	<p>A.8 Medie cost lunar de funcționare a serviciului teritorial DNA – în ce măsură cheltuielile bugetare făcute de un serviciu teritorial sunt suportate din fondurile</p>	<p>s-au autosesizat în legătură cu săvârșirea unor infracțiuni de corupție;</p>	<p>C.7. Numărul de cazuri în care, serviciul teritorial al DNA s-a autosesizat în urma unor articole / anchete apărute în presa scrisă ori a unor știri/reportaje din zona audio-vizualului (în urma unor scandaluri de presă);</p>	<p>C.8. Câte dintre persoanele anchetate în dosarele structurilor teritoriale ale Direcției Naționale Anticorupție au beneficiat de reglementarea</p>	<p>da, în dovedirea căror infracțiuni de corupție a fost dispusă această măsură și cu ce rezultate;</p>	<p>D.7. Au existat cazuri în care, în anchetarea faptelor de corupție, a fost utilizat ca instrument, Legea nr. 115/1996 privind controlul averilor; dacă nu, care au fost cauzele pentru care nu s-a apelat la acest instrument;</p>	<p>D.8. Care a fost durata medie de timp necesară efectuării urmării penale, pe tipuri de infracțiuni;</p>	
--	--	--	---	---	---	---	---	--	--

<p>Direcției ori intră în chețuieile de la nivelul parchetului de pe lângă Curtea de Apel în cadrul căruia funcționează respectivul serviciu.</p>		<p>favorabilă prevăzută de art. 19 din O.G. nr. 43/2002, privind reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege, după ce au denunțat și facilitat identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni;</p>			
<p>A.9 Cost anual de funcționare a serviciului teritorial DNA.</p>	<p>B.5.1.3 Câte cazuri de înțetare a urmării penale au fost dispuse în baza art. 10 lit. j = j) există autoritatea de lucru judecat. Împiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o alta încadrare juridică.</p>	<p>C.9. Numărul cazurilor în care a fost dispusă începerea urmării penale împotriva unor persoane, în urma denunțurilor formulate de către persoane aflate deja în</p>	<p>D.9. Câte soluții de condamnare au fost pronunțate de instanțe, în dosarele instrumentate de către serviciile teritoriale/birourile Direcției Naționale Anticorupție din județele incluse în monitorizare, de la începutul anului ..... și până la data adresării cererii de informații de interes public;</p>		

	<p>B.6. Numărul de soluții de scoatere de sub urmărire penală în dosarele soluționate de la începutul anului ....</p>	<p>anchemta structurilor anticorupție, în vederea obținerii, de către acestea din urmă, a reducerii limitelor pedepsei la jumătate, prin aplicarea dispozițiilor art. 19 din O.G. nr. 43/2002.</p>	<p>D.10. Câte soluții de achitare au fost pronunțate de instanțe, în dosarele instrumentate de către serviciile teritoriale/birourile Direcției Naționale Anticorupție din județele incluse în monitorizare, de la începutul anului ..... și până la data adresării cererii de informații de interes public;</p>		
<p>B.6.1 Pentru care dintre cazurile prevăzute la art. 10 alin. 1 lit. a – e din Codul de procedură penală a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală; vezi B.6.</p>	<p>B.6.1.1. Câte cazuri de scoatere de sub urmărire penală au fost dispuse în baza art. 10 lit.a = a) fapta nu există;</p>		<p>D.11. Numărul dosarelor în care procurorii anticorupție au procedat la exercitarea căilor de atac împotriva soluțiilor pronunțate de către instanțele de judecată;</p>		
			<p>D.12. daca au existat cazuri în care, hotărârile definitive de condamnare sau de achitare au fost publicate în ziarle locale, în temeiul art. 30 din Legea nr. 78/2000, privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, ("hotărârea definitivă de</p>		

	<p>B.6.1.2. Câte cazuri de scoatere de sub urmărire penală au fost dispuse în baza art. 10 lit.b = b) fapta nu este prevăzută de legea penală;</p> <p>B.5.1.3. Câte cazuri de scoatere de sub urmărire penală au fost dispuse în baza art. 10 lit.c = c) fapta nu a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat;</p> <p>B.6.1.4. Câte cazuri de scoatere de sub urmărire penală au fost dispuse în baza art. 10 lit.d = d) faptei îi lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii;</p> <p>B.6.1.5. Câte cazuri de scoatere de sub</p>		<p>condamnare sau de achitare se poate publica în ziarele centrale sau, după caz, locale, menționate în hotărâre");</p> <p>D.13. Dacă au existat cazuri în care, persoanele condamnate definitiv de instanțele române, în dosarele instrumentate de către structurile teritoriale ale Direcției Naționale Anticorupție, în urma sesizării Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, au obținut soluții favorabile la această instanță, Curtea Europeană, constatând încălcarea unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului.</p>	
--	--	--	---	--

<p>urmărire penală au fost dispuse în baza art. 10 lit.e = e) există vreuna din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei;</p>	<p>B.7. Câte dintre aceste soluții de neîncepere a urmăririi penale, de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală au fost atacate la procurorul ierarhic superior;</p>	<p>B.8. Numărul de cazuri în care procurorul ierarhic superior a infirmat soluțiile de neîncepere a urmăririi penale, de încetare sau de scoatere de sub urmărire penală, date de către procurorii din subordine;</p>

				<p>B.9. Câte dintre soluțiile de neîncepere a urmăririi penale, de încetare sau de scoatere de sub urmărire penală au fost atacate în instanță, în temeiul art. 278.1 din Codul de procedură penală;</p>	
				<p>B.10. Dacă au existat cazuri în care instanțele de judecată au dispus restituirea dosarelor la parchet în vederea începerii sau a redeschiderii urmăririi penale, în urma aditerii plângerilor formulate în temeiul art. 278.1 din Codul de procedură penală, împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor de neîncepere a urmăririi penale, de încetare sau de scoatere de sub urmărire penală;</p>	

<p>B.11. Câte soluții de trimitere în judecată au fost date în dosarele soluționate de la începutul anului .... și pentru care dintre infracțiunile de corupție, asimilate infracțiunilor de corupție sau în legătură directă cu acestea;</p>	
<p>B.11.1. Numărul de soluții de trimitere în judecată pentru infracțiuni de corupție</p>	
<p>B.11.2. Numărul de soluții de trimitere în judecată pentru infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție.</p>	
<p>B.11.3. Numărul de soluții de trimitere în judecată pentru infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție.</p>	

<p>B.12. În câte dintre dosarele în care s-a dispus începerea urmăririi penale, respectiv punerea în mișcare a acțiunii penale, împotriva învinuiților, respectiv a inculpaților, s-a luat măsura arestării preventive;</p>		
<p>B.13. În câte dintre dosarele în care s-a dispus începerea urmăririi penale, respectiv, punerea în mișcare a acțiunii penale, împotriva învinuiților, respectiv a inculpaților, au fost dispuse alte măsuri preventive (reținerea, obligarea de nu părăsi localitatea, obligarea de a nu părăsi țara);</p>		
<p>B.14. În câte dintre dosarele soluționate cu trimiterea în judecată, inculpații au fost trimiși în instanță în stare de arest preventiv.</p>		

				<p>B.15. Au existat cazuri în care Consiliul Superior al Magistraturii a dispus sancțiuni disciplinare împotriva procurorilor anticorupție în urma sesizărilor făcute, în temeiul art. 97, alin. 1 din legea nr. 303/2004, de către persoane care s-au considerat vătămate în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare? Care sunt sancțiunile aplicabile și pentru ce fel de abateri au fost aplicate?</p>
--	--	--	--	---

Tablul 1 - Metodologie monitorizare D.N.A

2. Monitorizarea autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia conflictelor de interese și incompatibilităților

Folosirea ilegitimă a pozițiilor publice în scopul obținerii de profituri personale reprezintă definiția cea mai rezumativă a corupției. Iar conflictele de interese și incompatibilitățile sunt două dintre modalitățile destul de tipice în care oficialii se folosesc de pozițiile lor publice în interes privat.

În legislația română, principalele reglementări referitoare la conflicte de interese și incompatibilități - reglementări în vigoare pe întreaga durată a proiectului și pe baza cărora au fost desfășurate toate activitățile de monitorizare - sunt cuprinse în Cartea I, Titlul IV din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (Legea „anticorupție”).

La data de 5 iulie 2006, Guvernul a adoptat proiectul de Lege privind Agenția Națională de Integritate, declararea și controlul averilor și conflictului de interese, precum și regimul incompatibilităților pentru persoanele care exercită funcții și demnități publice. Întrucât până la data finalizării activităților de monitorizare prevăzute în cadrul acestui proiect, proiectul de Lege nu a fost adoptat de către Parlament, toate activitățile de monitorizare au fost planificate și s-au desfășurat pe baza legislației în vigoare la acea dată. La finalul secțiunii I vor fi redată principalele prevederi – vizând cu precădere aspectele de principiu – referitoare la conflictele de interese și incompatibilități astfel cum acestea se regăsesc în proiectul de Lege amintit.

În accepțiunea sa cea mai largă, conflictul de interese trebuie văzut ca o concurență între interesul public, pe care oficialul are obligația legală de a-l prezerva din poziția pe care o ocupă, și un interes privat (al oficialului, al familiei acestuia, al rudelor ori prietenilor săi etc). Așa cum s-a subliniat și cu alte ocazii¹, definirea conflictelor de interese în legislația română este într-o anumită măsură mai permisivă decât, de exemplu, cea folosită în Recomandarea nr. R(2000)10 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei asupra codurilor de conduită pentru funcționarii publici. „Prin conflict de interese”, prevede art. 70 al Legii nr. 161/2003, „se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea

¹ Valerian Stan, Radu Nicolae: *Ghid anticorupție*, Centrul de Resurse Juridice, București 2005

influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative”. Definirea în acest mod a conflictului de interese este mai permisivă în comparație cu normele europene întrucât acestea din urmă vizează orice fel de interese, și nu doar cele „de natură patrimonială”. De asemenea, reglementarea europeană are în vedere și alte interese decât cele ale oficialului, soțului ori rudelor sale de gradul I, așa cum este în Legea română – și anume, inclusiv interesele „părinților, prietenilor, sau persoanelor apropiate, sau ale persoanelor sau organizațiilor cu care oficialul a avut relații de afaceri sau politice”. Legea nr. 161/2003 cuprinde prevederi specifice practic tuturor categoriilor de oficiali (cu excepția deputaților și senatorilor, ceea ce reprezintă o deficiență majoră a actului normativ amintit). Reglementările specifice amintite au o relevanță aparte pentru procesul de monitorizare, ele trebuind să fie avute în vedere specific fiecărei categorii de oficiali locali în legătură cu care se face monitorizarea. Astfel, de exemplu, dacă în cazul unui funcționar public aparținând uneia dintre primăriile monitorizate s-a constatat că acesta a rezolvat o cerere formulată de firma la care el este acționar, potrivit dispozițiilor Legii nr. 161/2003 (art. 79) ne aflăm într-o situație de conflict de interese; în care funcționarul respectiv era obligat „să se abțină de la rezolvarea cererii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct”. În cazul în care, însă, acționar al firmei respective ar fi fost nu funcționarul public, ci fratele său, situația respectivă nu ar mai fi constituit – potrivit reglementărilor excesiv de permissive ale Legii nr. 161/2003 – un conflict de interese, întrucât fratele funcționarului public este cu acesta rudă de gradul II, și nu de gradul I.

Este de precizat că pe timpul derulării proiectului au fost adoptate reglementări de ordin penal în materia conflictelor de interese. Astfel, Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal a introdus la art. 253¹ o nouă infracțiune, cea de „conflict de interese”: „Fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru sine, soțul său, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea dreptului de a ocupa o funcție publică pe durată maximă. Dispozițiile alin.1 nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.”

În privința incompatibilităților în exercitarea demnităților și funcțiilor publice, este de reținut faptul că, spre deosebire de conflictele de interese, acestea sunt determinate nu generic, ci nominal. Ele sunt acele situații pe care legea le nominalizează limitativ și care fac ca diferitele categorii de oficiali, cei aparținând acestor categorii, să fie incompatibili cu exercitarea unei demnități publice ori a alteia, a unei funcții publice ori a alteia. Din punctul acesta de vedere, se poate spune că situația de incompatibilitate este, de fapt, o situație continuă de conflict de

interese. Potrivit prevederilor Legii nr. 161/2003, fiecare poziție de demnitar public, de ales local, de magistrat ori de funcționar public este reglementată în mod specific, pentru fiecare caz în parte fiind prevăzute toate celelalte funcții și/sau calități pe care oficialul nu le poate deține concomitent cu demnitatea/funcția sa publică. În mod concret, cu titlu de exemplu, potrivit art. 88, lit. d) din Legea nr. 161/2003, un consilier local s-ar afla într-o situație de incompatibilitate în cazul în care ar deține și „funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, asociat, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la regiile autonome și societățile comerciale de interes local înființate sau aflate sub autoritatea consiliului local ori a consiliului județean respectiv sau la regiile autonome și societățile comerciale de interes național care își au sediul sau care dețin filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă”. În schimb, același consilier local nu se va afla în incompatibilitate dacă va deține aceleași calități la societățile comerciale cu capital privat. Pentru o asemenea situație, însă, Legea stabilește interdicția ca respectivul consilier să „încheie contracte comerciale de prestări de servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau contracte de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care fac parte” (art. 90, alin. 1). În privința incompatibilităților de ordin politic ale funcționarilor publici, ca un alt exemplu, ceea ce le este interzis înalților funcționari publici (prefecți, subprefecți), anume să fie membri ai unui partid politic – art. 98 al Legii - le este permis celorlalte categorii de funcționari publici (de conducere și de execuție). Dar și în acest din urmă caz, poziția de funcționar public este compatibilă cu calitatea de membru al unui partid politic însă incompatibilă cu cea de „membru al organelor de conducere ale partidelor politice”, funcționarului public în cauză fiindu-i de asemenea interzis „să exprime sau să apere în mod public pozițiile unui partid politic”.

Așa cum rezultă din precizările de mai sus, reglementările legale în materie de incompatibilități și conflicte de interese au un grad ridicat de specificitate, în raport mai ales cu categoriile de oficiali la care se referă. Faptul acesta presupune ca, în cadrul procesului de monitorizare, respectivele dispoziții legale să fie cunoscute și aplicate specific, în funcție de particularitățile pe care acestea le proiectează asupra fiecărei categorii de oficiali locali și de instituții și autorități publice subiect al procesului de monitorizare.

Realizarea și aplicarea seturilor de instrumente presupun, pe de o parte, determinarea cadrului normativ specific (2.1) iar pe de altă parte stabilirea în mod concret a mecanismelor de monitorizare (2.2) precum și a modalităților de valorificare a rezultatelor monitorizării (2.3).

2.1 Principalele dispoziții legale privind autoritățile/instituțiile competente și atribuțiile acestora în materia conflictelor de interese

În plan local, autoritățile/instituțiile care au atribuții legale în materia conflictelor de interese sunt următoarele:

2.1.1 Cu privire la primarii, viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București, competența legală a constatării cazurilor de conflicte de interese aparține prefectului (Legea „anticorupție” nr. 161/2003, Titlul IV, art. 76)

2.1.2 Cu privire la președinții și vicepreședinții consiliilor județene, consilierii locali și consilierii județeni, cazurile de conflicte de interese, precum și faptul că instanța de contencios administrativ este cea competentă să constate aceste cazuri sunt stabilite de art. 77 al Legii nr. 161/2003 coroborat cu art. 47 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001; de asemenea, potrivit Titlului IV, art. 78 al Legii nr. 161/2003, „instanța de judecată competentă” este desemnată să soluționeze plângerile persoanelor care se consideră vătămate într-un drept al lor ori într-un interes legitim ca urmare a existenței unui conflict de interese în care au fost implicați unul sau mai mulți aleși locali (primari, viceprimari, primarul general și viceprimarii municipiului București, președinți și vicepreședinți consiliilor județene, consilieri locali și consilierii județeni)

2.1.3 Cu privire la funcționarii publici (aparținând inclusiv unităților de servicii publice ale consiliilor județene și consiliilor locale), întrucât Legea nu reglementează în mod explicit, din interpretarea acesteia (Titlul IV, art. 79 din Legea nr. 161/2003) rezultă că eventualele încălcări ale normelor privind conflictele de interese vor fi sesizate conducătorului autorității sau instituției publice căreia aparține funcționarul public în cauză

2.1.4 Cu privire la magistrați, competența constatării cazurilor de conflicte de interese aparține colegiului de conducere al instanței, respectiv conducătorului parchetului (art. 5, alin. 2 al Legii nr. 303/2004 privind statutul magistraților); potrivit art. 108 alin. 2 din Legea nr. 161/2003, sancțiunile disciplinare pentru încălcarea de către magistrați a dispozițiilor legale privind conflictele de interese sunt aplicate de către Consiliul Superior al Magistraturii; în materia conflictelor de interese ale magistraților, se impune aplicarea coroborată a dispozițiilor Titlului IV, Cap. V și VI din Legea nr. 161/2003, Cap. II („Incompatibilități și interdicții”) din Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților, respectiv a prevederilor Codului de procedură civilă și ale Codului de procedură penală referitoare la incompatibilități, abținere și recuzare (potrivit Titlului IV, art. 105 alin. 3 din Legea nr. 161/2003)

2.1.5 Cu privire la prefecti și subprefecti, potrivit Titlului IV, art. 73, alin. 3 din Legea nr. 161/2003, verificarea sesizărilor referitoare la situațiile de conflicte

de interese „se face de către Corpul de control al primului-ministru”. Începând din data de 25 martie 2004, această instituție a fost desființată iar atribuțiile ei de verificare a sesizărilor privind conflictele de interese au fost preluate de către aparatul de lucru al ministrului delegat pentru controlul implementării programelor cu finanțare internațională și urmărirea aplicării acquisului comunitar (O.U.G. nr. 11/2004 - art. 2, alin. 3, lit. a și, ulterior, Decizia primului-ministru nr. 379/2005 privind organizarea și funcționarea Cancelariei Primului-Ministru – art. 7, li. a). Aceste dispoziții au fost aplicabile prefectilor și subprefectilor până la data de 1 ianuarie 2006, când aceștia au intrat în corpul înalților funcționari publici (prin urmare, monitorizarea vizând anul 2005, va avea în vedere reglementările menționate).

Pentru perioada ulterioară datei de 1 ianuarie 2006, prefectilor și subprefectilor le sunt aplicabile dispozițiile Secțiunii 4 din Titlul IV, Cap. II al Legii nr. 161/2003, privitoare la conflictele de interese ale funcționarilor publici, coroborate cu Cap. VIII - Sancțiunile disciplinare și răspunderea funcționarilor publici – din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici (art. 65, alin. 1, lit. j – „Constituie abateri disciplinare următoarele fapte: j) încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, conflicte de interese și interdicții stabilite prin lege pentru funcționarii publici”. Din interpretarea dispozițiilor Secțiunii 4 din Legea nr. 161/2003, dispoziții lacunare în mod evident cu privire la evitarea de către prefecti a cazurilor de conflicte de interese, rezultă că informații cu privire la asemenea situații, ulterioare datei de 1 ianuarie 2006, vor fi solicitate Guvernului în cazul prefectilor și primului-ministru – în cazul subprefectilor (din coroborarea art. 11 și 17 din Legea nr. 188/1999, rezultă că prefectii sunt numiți de Guvern iar subprefecții de către primul ministru). Pentru monitorizarea eventualelor sancțiuni disciplinare aplicate prefectilor și subprefectilor, după data de 1 ianuarie 2006, pentru încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese este necesar să se adreseze cereri primului-ministru, întrucât potrivit art. 66 alin. 3 din Legea nr. 188/1999, sancțiunile disciplinare pentru înalții funcționari publici se aplică prin decizie a primului-ministru. Această soluție rezultă inclusiv din dispozițiile art. 3, alin. 3 din HG nr. 1.210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplină și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice, potrivit cărora comisia de disciplină pentru înalții funcționari publici se constituie prin decizie a primului-ministru (actuala comisie de disciplină a fost numită prin Decizia primului-ministru nr. 384/2005).

2.2 Instrumente/metode de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia conflictelor de interese

Câteva dintre instrumentele/metodele recomandate în cadrul procesului de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia conflictelor de interese:

2.2.1 Identificarea unor eventuale cazuri în care aleșii locali, funcționarii publici ori magistrații din raza teritorială a monitorilor locali s-au aflat (au părut a se afla) în cazuri de conflict de interese

Informațiile cu privire la asemenea cazuri pot fi obținute prin:

a) cereri de informații de la Oficiul Național al Registrului Comerțului/oficiile teritoriale ale acestuia cu privire la eventualele activități comerciale ale oficialilor locali aleși pentru a fi incluși în procesul de monitorizare (este recomandabil ca solicitările către ONRC să vizeze, în proporție de circa 1/3, și persoane cu privire la care oficialii locali au interdicții legale în materia conflictelor de interese – soțul ori rudele de gradul I ale respectivilor oficiali, potrivit Legii nr. 161/2003 – Titlul IV, Cap. II; potrivit art. 46 din Codul Familiei, sunt rude de gradul I, între ei, părinții și copiii)

b) cereri de informații de interes public pe baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații; informațiile cu relevanță pentru procesul de monitorizare sunt:

- declarațiile de interese ale oficialilor locali; se va urmări dacă: toți oficialii vizați de cererea de informații au depus declarațiile prevăzute de lege, actualizate și în forma prevăzută de dispozițiile legale

Este de reținut că, potrivit art. 113 al Legii nr. 161/2003 declarațiile de interese „sunt publice” și se depun după cum urmează: magistrații, la președintele instanței sau la conducătorul parchetului la care funcționează; președinții instanțelor și conducătorii parchetelor, la președinții instanțelor și, respectiv, conducătorii parchetelor superioare; prefectii și subprefecții, la secretarul general al prefecturii; aleșii locali, la secretarul unității administrativ-teritoriale; funcționarii publici, la compartimentul de resurse umane din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau, după caz, al unităților din care fac parte.

- copii de pe hotărârile (cu caracter normativ și/sau individual) ale consiliului local sau ale consiliului județean și procesele verbale ale ședințelor în care acestea au fost adoptate

- copii de pe acte administrative, acte juridice ori dispoziții cu caracter normativ sau individual ale primarului/viceprimarului

- informații despre rezolvarea cererilor, luarea deciziilor (participarea la luarea deciziilor) ale unor funcționari publici într-o perioadă dată de timp

- informații cu privire la soluțiile date de unii procurori în cauzele care le-au fost repartizate; informații cu privire la existența și soluționarea unor eventuale cereri de recuzare/abținere înregistrate la parchete

- informații vizând respectarea de către judecători, procurori, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate a obligației de a da anual, „o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori

activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora” (Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților - art. 5 alin. 3)

- informații cu privire la eventualele sancțiuni disciplinare aplicate de către Consiliul Superior al Magistraturii pentru încălcarea de către magistrații din raza teritorială a monitorilor a dispozițiilor legale privind conflictele de interes

c) documentare cu privire la soluționarea unor eventuale cereri de recuzare/abținere înregistrate la instanțele de judecată (documentarea poate fi realizată, în principal, prin participarea la ședințe de judecată publice sau prin consultarea arhivelor instanțelor)

d) documentare cu privire la datele din declarațiile de avere ale oficialilor locali care pot fi relevante și în privința eventualelor situații de conflicte de interes în care s-au aflat oficialii (ca de exemplu: societățile la care oficialii au calitatea de acționar/asociat/beneficiar de împrumut; persoanele, organizațiile, societățile comerciale, regiile autonome etc. din partea cărora oficialii au beneficiat de cadouri, servicii sau avantaje primite gratuit sau subvenționate – potrivit modelului declarațiilor de avere astfel cum acesta a fost stabilit prin O.U.G. nr. 14/2005)

e) completarea documentării realizată în sub-etapele a), b), c) și d) cu informații publicate în presa locală și centrală

2.2.2 Documentarea/evaluarea activității autorităților/instituțiilor publice competente legal în materia prevenirii, descoperirii și soluționării/sancționării cazurilor de conflicte de interes

În mod concret, documentarea/evaluarea acestei activități poate fi făcută, în principal, prin:

a) formularea de cereri de informații de interes public, adresate instituțiilor și autorităților publice cu atribuții, pe baza Legii nr. 544/2001, vizând: cazurile de conflicte de interes în legătură cu care s-au înregistrat cereri/sesizări, într-o anumită perioadă de timp, la nivelul unei instituții/autorități publice din raza teritorială a monitorilor; cererile adresate acestor instituții/autorități vor solicita atât date statistice când și o descriere sumară a cazurilor respective (data la care au fost înregistrate cererile/sesizările de conflict de interes; cine a formulat cererea/sesizarea; ce a vizat în mod concret cererea/sesizarea; cine și în ce mod a soluționat cererea/sesizarea, cu motivarea soluției adoptate); se recomandă ca perioada de timp vizată de cererile din informații din această fază a monitorizării să coincidă cu cea din etapa precedentă (subcapitolul 2.2.1)

b) compararea datelor și informațiilor obținute în etapa 2.2.1 cu cele din etapa 2.2.2

c) reluarea corespondenței/contactelor cu instituțiile/autoritățile care au furnizat informații diferite de cele rezultate din etapa 2.2.1 și clarificarea eventualelor diferențe sesizate și a cauzelor acestora

d) evaluarea propriu-zisă a activității instituției/autorității monitorizate; vor fi considerate ca având o relevanță mai mare criterii precum:

- ponderea oficialilor care au depus declarațiile de interese cu respectarea formei prevăzută de lege, păstrarea acestora de către persoanele desemnate legal și asigurarea accesului public la ele
- numărul cererilor/sesizărilor prin care au fost semnalate cazuri de conflicte de interese
- numărul cererilor/sesizărilor care au fost soluționate prin abținere, recuzare
- numărul cererilor/sesizărilor care au fost respinse ca neîntemeiate și care au fost primele trei cele mai numeroase motivări
- ponderea soluțiilor pe care monitorul le apreciază corecte din punct de vedere legal, respectiv a celor pe care le apreciază soluționate incorect (este recomandabil ca evaluarea să nu fie făcută în cazul parchetelor și instanțelor de judecată)
- numărul cazurilor în care persoanele care s-au considerat vătămate de existența unui conflict de interese s-au adresat instanței de judecată; în câte cazuri soluția instanțelor de judecată a fost favorabilă persoanelor care s-au considerat vătămate și în câte instituții/autorități reclamate
- numărul cazurilor în care au fost aplicate sancțiuni pentru încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese (sancțiunile și autoritatea care le-a dispus)
- numărul cazurilor în care descoperirea unor conflicte de interese a condus și la declanșarea procedurilor de control al averilor
- numărul cazurilor în care conflictele de interese nu au fost identificate și sancționate și ponderea lor în totalul cazurilor identificate cu ocazia monitorizării

2.3 Principalele dispoziții legale privind autoritățile/instituțiile competente și atribuțiile acestora în materia incompatibilităților

În plan local, autoritățile/instituțiile care au atribuții legale în materia incompatibilităților sunt următoarele:

2.3.1 Cu privire la aleșii locali (primarii, viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București, președinții și vicepreședinții consiliilor județene, consilierii locali și consilierii județeni - potrivit Titlului IV, art. 69, alin. 3 din Legea nr. 161/2003), sesizarea cu privire la starea de incompatibilitate, pe care o poate face orice persoană, se adresează secretarului unității administrativ-teritoriale iar prefectul este cel care emite ordinul prin care se constată încetarea de drept a mandatului de ales local al celui aflat în incompatibilitate; prefectul va emite ordinul amintit la propunerea secretarului unității administrativ-teritoriale (art. 91 al Legii nr. 161/2003)

2.3.2 Cu privire la persoanele încadrate cu contract individual de muncă în aparatul propriu al consiliului local sau consiliului județean ori la regiile autonome aflate sub autoritatea consiliilor respective sau la societățile înființate de consiliile locale sau județene, competența revine conducătorilor autorităților publice sau ai agenților economici amintiți (art. 93 al Legii nr. 161/2003)

2.3.3 Cu privire la funcționarii publici, din interpretarea alin. 4 și 5 ale art. 95 din Legea nr. 161/2003, rezultă că șeful ierarhic superior al funcționarilor publici este cel care constată starea de incompatibilitate a acestora; potrivit aceluiași prevederi, orice persoană poate face sesizări cu privire la starea de incompatibilitate a funcționarilor publici

2.3.4 Cu privire la magistrați, din interpretarea art. 5, alin. 2 al Legii nr. 303/2004 rezultă că competența constatării cazurilor de incompatibilitate aparține colegiului de conducere al instanței, respectiv conducătorului parchetului; potrivit art. 108 alin. 2 din Legea nr. 161/2003, sancțiunile disciplinare pentru încălcarea de către magistrați a dispozițiilor legale privind incompatibilitățile sunt aplicate de către Consiliul Superior al Magistraturii; în materia incompatibilității magistraților, se impune aplicarea coroborată a dispozițiilor Titlului IV, Cap. V și VI din Legea nr. 161/2003, Cap. II („Incompatibilități și interdicții”) din Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților, respectiv a prevederilor Codului de procedură civilă și ale Codului de procedură penală referitoare la incompatibilități, abținere și recuzare (potrivit Titlului IV, art. 105 alin. 3 din Legea nr. 161/2003)

2.3.5 Cu privire la prefecți și subprefecți, potrivit Titlului IV, art. 86, lit. b) constatarea cazurilor de incompatibilitate se face de către ministrul Administrației și Internelor, „care îl va informa pe primul-ministru pentru a dispune măsurile necesare”. Aceste dispoziții au fost aplicabile prefecților și subprefecților până la data de 1 ianuarie 2006, când aceștia au intrat în corpul înalților funcționari publici (prin urmare, monitorizarea vizând anul 2005, are în vedere reglementările menționate).

Pentru perioada ulterioară datei de 1 ianuarie 2006, prefecților și subprefecților le sunt aplicabile dispozițiile Secțiunii 5 din Titlul IV, Cap. III al Legii nr. 161/2003, privitoare la incompatibilitățile funcționarilor publici, coroborate cu Cap. VIII - Sancțiunile disciplinare și răspunderea funcționarilor publici – din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici (art. 65, alin. 1, lit. j – „Constituie abateri disciplinare următoarele fapte: j) încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, conflicte de interese și interdicții stabilite prin lege pentru funcționarii publici”). Din interpretarea dispozițiilor Secțiunii 5 din Legea nr. 161/2003, rezultă că informații cu privire la asemenea situații, ulterioare datei de 1 ianuarie 2006, vor fi solicitate Guvernului în cazul prefecților și primului-ministru – în cazul subprefecților (din coroborarea art. 11 și 17 din Legea nr. 188/1999,

rezultă că prefecții sunt numiți de Guvern iar subprefecții de către primul ministru). Pentru monitorizarea eventualelor sancțiuni disciplinare aplicate prefecților și subprefecților, după data de 1 ianuarie 2006, pentru încălcarea dispozițiilor legale privind incompatibilitățile este necesar să se adreseze cereri primului-ministru, întrucât potrivit art. 66 alin. 3 din Legea nr. 188/1999, sancțiunile disciplinare pentru înalții funcționari publici se aplică prin decizie a primului-ministru. Această soluție rezultă inclusiv din dispozițiile art. 3, alin. 3 din HG nr. 1.210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplină și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice, potrivit cărora comisia de disciplină pentru înalții funcționari publici se constituie prin decizie a primului-ministru (actuala comisie de disciplină a fost numită prin Decizia primului-ministru nr. 384/2005).

2.4 Instrumente/metode de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia incompatibilităților

Câteva dintre instrumentele/metodele recomandate în cadrul procesului de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia incompatibilităților:

2.4.1 Identificarea unor eventuale cazuri în care aleșii locali, funcționarii publici ori magistrații din raza teritorială a monitorilor locali s-au aflat (au părut a se afla) în situații de incompatibilitate

Informațiile cu privire la asemenea cazuri pot fi obținute prin:

a) cereri de informații de la Oficiul Național al Registrului Comerțului/oficiile teritoriale ale acestuia cu privire la eventualele activități comerciale ale oficialilor locali aleși pentru a fi incluși în procesul de monitorizare; în cazul monitorizării situațiilor de incompatibilitate, este necesar ca în cererile adresate ONRC să se solicite informații inclusiv cu privire la eventualele funcții deținute de oficiali în cadrul societăților comerciale – președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor; în cazul magistraților, documentarea la ONRC se impune completată prin orice alte mijloace apte să confirme că magistrații subiect al monitorizării respectă interdicția de a desfășura activități comerciale inclusiv „prin persoane interpose” (art. 102, lit. c din Legea nr. 161/2003).

b) cereri de informații de interes public pe baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații; informațiile cu relevanță pentru procesul de monitorizare sunt:

- declarațiile de interese ale oficialilor locali (din declarațiile de interese ale oficialilor locali pot fi obținute informații utile și pentru monitorizarea incompatibilităților; experiența altor monitorizări realizate la nivel

neguvernamental a evidențiat un număr relativ mare de cazuri în care oficialii au înscris în declarațiile de interese calități/activități care îi făceau incompatibili cu funcțiile publice deținute și pe care nu le-au declarat, potrivit legii

- informațiile furnizate de regiile autonome de interes național sau local, companiile naționale sau autoritățile/instituțiile publice cărora monitorii se pot adresa în cazurile în care au indicii că unii oficiali locali dețin funcții/calități care îi fac incompatibili cu poziția publică pe care o ocupă
- informațiile furnizate de autoritățile administrației publice locale cu privire la contractele comerciale sau de asociere încheiate (pentru a se determina dacă consilierii locali sau consilierii județeni, având interese în societățile comerciale prevăzute în art. 90 alin. 1 al Legii 161/2003, au încheiat asemenea contracte cu autoritățile administrației publice locale din care au făcut/fac parte
- informații cu privire la sancțiunile disciplinare aplicate de către Consiliul Superior al Magistraturii pentru încălcarea de către magistrații din raza teritorială a monitorilor a dispozițiilor legale privind incompatibilitățile
- informații de la instituțiile și autoritățile locale cu privire la interdicția impusă funcționarilor publici prin art. 95, alin. 1 din Legea nr. 161/2003, potrivit căruia „Nu sunt permise raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici sunt soți sau rude de gradul I”

c) documentare cu privire la datele din declarațiile de avere ale oficialilor locali care pot fi relevante și în privința eventualelor situații de incompatibilitate în care s-au aflat oficialii locali (ca de exemplu: societățile la care oficialii au calitatea de acționar/asociat/beneficiar de împrumut; persoanele, organizațiile, societățile comerciale, regiile autonome etc. din partea cărora oficialii au beneficiat de cadouri, servicii sau avantaje primite gratuit sau subvenționate – potrivit modelului declarațiilor de avere astfel cu acesta a fost stabilit prin O.U.G. nr. 14/2005; și sub acest aspect au existat cazuri în care s-a constatat că oficialii nu au înscris în declarațiile de interese activități/calități etc. pe care, din declarațiile de avere, rezulta că le desfășurau/dețineau)

d) completarea documentării realizată în sub-etapele a), b) și c) cu informații publicate în presa locală și centrală

2.4.2 Documentarea/evaluarea activității autorităților/instituțiilor publice competente legal în materia prevenirii, descoperirii și soluționării/sanționării cazurilor de incompatibilitate

În mod concret, documentarea/evaluarea acestei activități poate fi făcută, în principal, prin:

a) formularea de cereri de informații de interes public, adresate instituțiilor și autorităților publice cu atribuții, pe baza Legii nr. 544/2001, vizând:

- cazurile de incompatibilitate în legătură cu care s-au înregistrat informări/sesizări, într-o anumită perioadă de timp, la nivelul unei instituții/autorități publice din raza teritorială a monitorilor; cererile adresate acestor instituții/autorități vor solicita atât date statistice cât și o descriere sumară a cazurilor respective (data la care au fost înregistrate informările/sesizările cu privire la incompatibilitate; cine a făcut informarea/sesizarea; ce a vizat în mod concret informarea/sesizarea; cine și în ce mod a soluționat informarea/sesizarea, cu motivarea soluției adoptate); se recomandă ca perioada de timp vizată de cererile din informații din această fază a monitorizării să coincidă cu cea din etapa precedentă (subcapitolul 2.4.1)

- cazurile de incompatibilitate înregistrate la nivelul instituțiilor/autorităților publice locale din raza teritorială a monitorilor și modalitatea în care au fost soluționate; pentru procesul de monitorizare, una dintre ipotezele cu o mai mare relevanță este aceea a ieșirii din starea de incompatibilitate survenită după validarea mandatului alesului local (art. 91 al Legii nr. 161/2003)

b) compararea datelor și informațiilor obținute în etapa 2.4.1 cu cele din etapa 2.4.2

c) reluarea corespondenței/contactelor cu instituțiile/autoritățile care, eventual, au furnizat informații diferite de cele rezultate din etapa 2.4.1 și clarificarea diferențelor și a cauzelor acestora

d) evaluarea propriu-zisă a activității instituției/autorității monitorizate; vor fi considerate ca având o relevanță mai mare criterii precum:

- numărul cazurilor de incompatibilitate în legătură cu care au informat oficialii locali înșiși; ce funcții publice dețineau respectivii oficiali și cum au fost soluționate cazurile semnalate; ponderea soluțiilor pe care monitorul le apreciază corecte din punct de vedere legal, respectiv a celor pe care le apreciază soluționate incorect (evaluarea nu va fi făcută în cazul parchetelor și instanțelor de judecată)

- numărul sesizărilor de cazuri de incompatibilitate; pe cine au vizat și cum au fost soluționate sesizările; ponderea soluțiilor pe care monitorul le apreciază corecte din punct de vedere legal, respectiv a celor pe care le apreciază soluționate incorect (evaluarea nu va fi făcută în cazul parchetelor și instanțelor de judecată)

- numărul cazurilor în care s-au aplicat sancțiuni pentru încălcarea dispozițiilor legale privind incompatibilitățile (în cazul magistraților, de exemplu, sunt prevăzute sancțiuni precise în acest sens – Legea nr. 161/2003, art. 108)

- numărul cazurilor în care descoperirea unor incompatibilități a condus și la declanșarea procedurilor de control al averilor

- numărul eventualelor cazuri de incompatibilități descoperite pe timpul monitorizării și ponderea lor în totalul cazurilor raportate de instituțiile/autoritățile publice locale supuse monitorizării

2.5 Modalități de valorificare a rezultatelor monitorizării autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia conflictelor de interese și incompatibilităților

Nefiind un scop în sine, este necesar ca procesul de monitorizare a activității instituțiilor cu atribuții legale în materia conflictelor de interese și incompatibilităților să se finalizeze cu valorificarea rezultatelor acestora. Câteva modalități concrete în acest sens pot fi:

a) redactarea unui raport cuprinzând principalele constatări ale monitorizării (în principiu, structura raportului ar trebui să urmeze „algoritmul” după care a fost făcută „Documentarea/evaluarea activității autorităților/instituțiilor publice competente legal în materia prevenirii, descoperirii și soluționării/sanționării cazurilor de conflicte de interes/incompatibilitate” (secțiunile 2.2.2 respectiv 2.4.2)

b) înaintarea raportului de monitorizare către autoritățile cu atribuții legale în materia conflictelor de interese și incompatibilităților, competente „teritorial” în raport cu instituțiile monitorizate; întrucât, în principiu, raportul nu este doar informativ, ci sesizează și unele deficiențe în aplicarea legii, acesta va fi adresat instituțiilor în cauză urmând regimul unei petiții, în sensul art. 2 al Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor („În sensul prezentei Ordonanțe, prin petiție se înțelege cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în scris sau prin e-mail, pe care un cetățean ori o organizație legal constituită o poate adresa autorităților publice centrale și locale, serviciilor publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale din unitățile administrativ-teritoriale, societăților naționale, societăților comerciale de interes județean sau local, precum și regiilor autonome”); este recomandabil ca scrisoarea prin care se înaintează raportul să cuprindă explicit solicitarea ca respectiva autoritate să analizeze sesizările care îi sunt făcute, să dispună măsurile legale care se impun și să informeze asupra lor „petentul” (monitorul, autor al raportului); relevante cu privire la obligațiile autorităților astfel sesizate sunt art. 8, alin. (1), respectiv art. 9 din O.G. nr. 27/2002 (art. 8, alin. 1 - „Autoritățile și instituțiile publice sesizate au obligația să comunice petiționarului, în termen de 30 de zile de la data înregistrării petiției, răspunsul, indiferent dacă soluția este favorabilă sau nefavorabilă”; art. 9 - „În situația în care aspectele sesizate prin petiție necesită o cercetare mai amănunțită, conducătorul autorității sau instituției publice poate prelungi termenul prevăzut la art. 8 cu cel mult 15 zile”)

c) în cazurile în care, pe parcursul monitorizării, sunt identificate situații actuale de încălcare a dispozițiilor legale, este recomandabilă sesizarea în timp util a instituțiilor/autorităților competente legal să dispună măsuri pentru încetarea situațiilor de conflicte de interese/incompatibilități și, eventual, sancționarea abaterilor constatate

Pe lângă instituțiile/autoritățile competente legal indicate în secțiunile de față, pe timpul alegerilor este necesar ca sesizările să fie adresate și birourilor electorale de circumscripție, atunci când sunt identificate cazuri în care, de exemplu, funcționarii publici „care candidează pentru funcții eligibile” nu respectă dispozițiile art. 97 al Legii nr. 161/2003, potrivit cărora raportul lor de serviciu „se suspendă pe durata campaniei electorale, până în ziua ulterioară alegerilor, dacă nu este ales”. În cazul alegerilor locale”, această competență revine birourilor electorale de circumscripție în temeiul art. 46, alin. 1 coroborat cu art. 48, alin. 1 din Legea nr. 67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale.

d) sesizarea autorităților competente în materia declarării și controlului averilor în cazurile în care există indicii că nerespectarea prevederilor legale cu privire la incompatibilități și conflicte de interese au condus/ar fi putut conduce la dobândirea ilicită de către oficiali a unor bunuri/a unei părți a averii sale/a familiei sale (autoritățile competente legal sunt cele indicate în cadrul următoarei secțiuni – „Monitorizarea autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia declarării și controlului averilor”)

e) publicarea raportului de monitorizare, prin punerea acestuia la dispoziția presei; este recomandabil ca publicarea raportului să se facă ulterior împlinirii termenului legal în care instituțiile/autoritățile sesizate aveau obligația să comunice monitorilor răspunsul la sesizările care le-au fost adresate (termenul legal este, în principiu, cel indicat la lit. b) a acestei secțiuni)

2.6 Principalele reglementări preconizate în materia conflictelor de interese și incompatibilităților în proiectul de Lege adoptat de Guvern la data de 5 iulie 2006 privind Agenția Națională de Integritate, declararea și controlul averilor și conflictului de interese, precum și regimul incompatibilităților pentru persoanele care exercită funcții și demnități publice

Întrucât proiectul Guvernului preconizează pe de o parte înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, care are atribuții inclusiv în materia conflictelor de interese și a incompatibilităților, iar pe de altă parte modificarea, completarea ori abrogarea unora dintre reglementările în vigoare în prezent, rezultă că monitorizarea instituțiilor și autorităților cu atribuții în acest domeniu urmează să aibă în vedere întreg acest cadru normativ. Astfel cum s-a arătat în secțiunile anterioare, cadrul normativ în discuție este unul destul de complex iar complexitatea acestuia va crește odată cu adoptarea proiectului Guvernului. În aceste condiții, în activitatea de monitorizare se impune coroborarea tuturor reglementărilor relevante în materie, astfel cum acesta rezultă în principal din Cap. VII Dispoziții tranzitorii și finale al proiectului de Lege – art. 70, 72, 76 și 77 alin. (1), lit. b), e) și alin. (2).

Proiectul inițiat de Guvern preconizează ca activitatea de verificare a conflictelor de interese și a incompatibilităților pentru persoanele care exercită demnitățile publice și funcțiile să se facă de către Agenția Națională de Integritate (este prevăzut ca Agenția să fie o „autoritate administrativă autonomă organizată ca structură unică la nivel național”).

Cu privire la conflictele de interese și incompatibilități, Agenția urmează să exercite următoarele atribuții principale: monitorizează declarațiile de interese; verifică conflictele de interese și incompatibilitățile pentru persoanele prevăzute de lege; constată nerespectarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese sau incompatibilitățile; dispune clasarea cauzei când nu se dovedește existența conflictului de interese sau a incompatibilității; seizează organul de urmărire penală dacă există date sau indicii privind săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală; aplică sancțiunile și ia măsurile prevăzute de lege, sau, după caz, seizează autoritățile ori instituțiile competente în vederea luării măsurilor și aplicării sancțiunilor prevăzute de lege (art. 2 al proiectului de Lege).

Secțiunea de „dispoziții procedurale” a proiectului prevede, între altele, că „Desfășurarea activităților de verificare a conflictelor de interese și a incompatibilităților se face de inspectorul de integritate din cadrul Agenției”, că în activitatea sa, inspectorul de integritate întocmește acte de constatare și procese-verbale (art. 3), precum și că „Agenția poate fi sesizată de orice persoană sau se poate sesiza din oficiu (art. 4). Cu privire la termenul în care inspectorul de integritate efectuează cercetarea prealabilă, se stabilește că acesta este de 60 de zile în cazul conflictelor de interese (și al declarării și controlului averilor) și 30 de zile în cazul incompatibilităților. Art. 5 al proiectului prevede că: „Dacă în urma cercetării prealabile rezultă date sau indicii privind existența unui conflict de interese sau unui caz de incompatibilitate, inspectorul de integritate dispune, prin decizie, începerea controlului sau a verificării și citarea persoanei cu privire la care acesta începe, precum și a soțului ori soției, după caz, pentru a fi ascuțați”. De asemenea se prevede ca în cazul în care din cercetarea prealabilă nu rezultă date sau indicii necesare pentru începerea controlului sau a verificării, inspectorul de integritate dispune clasarea cauzei.

În planificarea activităților de monitorizare, asemănătoare celor care au făcut obiect al acestui proiect, este necesar să fie avute în vedere prevederile art. 6, alin. (5), potrivit cărora „Actele și lucrările efectuate de inspectorul de integritate din cadrul Agenției nu sunt publice, cu excepția actelor prin care se încheie procedura de control sau de verificare”. În consecință, monitorii care adresează Agenției cereri de informații cu privire la activitatea acesteia vor trebui să aibă în vedere limitarea preconizată prin proiectul de Lege².

² În opinia CRJ, aceste limitări sunt excesive și ar fi trebuit să vizeze exclusiv informații de natura celor la care se referă art. 7, alin. (1) din proiectul de Lege, anume cele „cu caracter

Relevante pentru procesul de monitorizare sunt de asemenea și prevederile art. 11 și 12 din proiectul de Lege, prevederi care se referă la: desemnarea persoanelor care „vor asigura implementarea prevederilor legale privind declarațiile de interese și incompatibilitățile”, a persoanelor la care se depun declarațiile de interese (art. 11), respectiv la „atribuțiile persoanelor desemnate potrivit art. 11” (art. 12). Ca elemente de noutate față de reglementările de până în prezent ar fi de reținut, între altele (art. 12): declarațiile de interese se publică „pe pagina de Internet a instituției, dacă aceasta există, sau la avizierul propriu, în termen de cel mult 30 zile de la primire. Declarațiile referitoare la anii fiscali anteriori se păstrează pe pagina de Internet cel puțin 5 ani de la publicare, după care se arhivează potrivit legii”; copii certificate ale declarațiilor de interese se trimit Agenției în termen de cel mult 10 zile de la primire”.

Categoriile de persoane cărora le sunt aplicabile prevederile referitoare la conflictele de interese și incompatibilități sunt aceleași cu cele care au asemenea obligații cu privire la declararea și controlul averilor (art.11, alin. 1, coroborat cu art. 14 din proiectul de Lege).

De asemenea relevante pentru monitorizarea autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia conflictelor de interese și incompatibilităților sunt prevederile (art. 31 și 37 din proiect) care fac trimitere la Constituția României și Legea „anticorupție” nr. 161/2003 sub următoarele aspecte: definiția conflictului de interese; procedura de depunere a declarațiilor de interese; obligațiile ce decurg pentru persoanele supuse dispozițiilor legale privind conflictele de interese; incompatibilitățile privind demnitățile publice, funcțiile și activitățile desfășurate de persoanele ocupând asemenea demnități și funcții publice.

Proiectul Guvernului cuprinde două capitole distincte reglementând „Verificarea conflictelor de interese” (Cap. III), respectiv „Verificarea incompatibilităților” (Cap. IV).

2.6.1 Verificarea conflictelor de interese

Principalele prevederi preconizate sub acest aspect, de interes în procesul de monitorizare a instituțiilor cu competențe legale în materie (în principal Agenția), sunt următoarele (art. 32 – 35):

- Agenția începe verificarea dacă în urma cercetării prealabile rezultă date sau indicii că una din persoanele supuse dispozițiilor legale privind conflictele de

---

financiar, fiscal, bancar, personal, confidențiale ori clasificate”, categorii de informații în legătură cu care există reglementări legale speciale privind prelucrarea lor.

interese a acționat cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese;

- în cazul existenței unor date sau indicii privind săvârșirea infracțiunii de conflict de interese prevăzută de art. 253¹ din Codul penal, Agenția sesizează organul de urmărire penală competent; verificarea inspectorului de integritate nu poate continua până la soluționarea cauzei de către organul de urmărire penală iar în cazul unei soluții de neurmărire, Agenția poate relua verificarea în măsura în care fapta poate constitui conflict de interese;

- în urma verificărilor, Agenția poate să: a) constate că persoana supusă controlului a încălcat obligațiile legale privind conflictul de interese și întocmește în acest sens un act de constatare (în acest caz, Agenția sesizează instanța de judecată pentru constatarea nulității absolute a actelor juridice sau administrative încheiate); b) sesizeze organul de urmărire penală, dacă există date sau indicii privind săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală; c) constate că persoana cercetată nu a încălcat obligațiile legale privind conflictul de interese;

- proiectul prevede posibilitatea persoanei verificate de a face contestație împotriva actului de constatare al Agenției la Curtea de Apel, secția de contencios administrativ și fiscal, în a cărei circumscripție locuiește.

Din coroborarea art. 30 și 33 alin (3) ale proiectului Guvernului rezultă că nedepunerea declarațiilor de interese în termenele stabilite constituie contravenție și se sancționează cu amendă și că sancțiunea amenzii se aplică de inspectorul de integritate din cadrul Agenției. În consecință, *este necesar ca în cadrul acțiunilor de monitorizare să fie inclusă și identificarea eventualelor cazuri de nedepunere a declarațiilor de interese, urmărindu-se totodată dacă inspectorii de integritate au sancționat aceste contravenții.*

2.6.2 Verificarea incompatibilităților

Principalele prevederi preconizate sub acest aspect, de interes în procesul de monitorizare a instituțiilor cu competențe legale în materie (în principal Agenția), sunt următoarele (art. 38 – 42):

- Agenția începe verificarea dacă în urma cercetării prealabile rezultă date sau indicii privind existența unui caz de incompatibilitate;

- dacă în urma verificărilor au rezultat date sau indicii temeinice privind un caz de incompatibilitate, inspectorul de integritate constată starea de incompatibilitate și comunică actul de constatare persoanei în cauză;

- proiectul prevede posibilitatea persoanei verificate de a face contestație

împotriva actului de constatare al Agenției la Curtea de Apel, secția de contencios administrativ și fiscal, în a cărei circumscripție locuiește;

- hotărârea judecătorească definitivă care constată un caz de incompatibilitate constituie actul de sesizare a autorității sau instituției competente pentru declanșarea procedurii de destituire, eliberare din funcție sau de constatare, potrivit legii, a decăderii de drept din funcția sau demnitatea publică deținută;

- în cazul în care în urma verificărilor efectuate nu au rezultat stări de incompatibilitate, inspectorul de integritate întocmește un act de constatare și clasează cauza;

Monitorizarea activității instituțiilor/autorităților cu competențe de control în materia incompatibilităților presupune, pe de o parte, monitorizarea activității Agenției iar pe de altă parte a activității/măsurilor dispuse de către „autoritatea sau instituția competentă pentru declanșarea procedurii de destituire, eliberare din funcție sau de constatare, potrivit legii, a decăderii de drept din funcția sau demnitatea publică deținută” (art. 39 alin 3 al proiectului de Lege).

Întrucât în procesul de monitorizare a activității instituțiilor/autorităților cu competențe de control în materia conflictelor de interese și incompatibilităților sunt relevante inclusiv o parte a prevederilor preconizate cu privire la înființarea, competențele și funcționarea Consiliului Național de Integritate (Consiliul) și Agenției Naționale de Integritate (Agenția), în subcapitolul 1.5 vor fi redate respectivele prevederi, astfel cum acestea sunt preconizate în proiectul de Lege.

3. Monitorizarea autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia declarării și controlului averilor

Și în cadrul acestui proces de monitorizare, realizarea și aplicarea seturilor de instrumente presupun, pe de o parte, determinarea cadrului normativ specific (3.1) iar pe de altă parte stabilirea în mod concret a mecanismelor de monitorizare (3.2) precum și a modalităților de valorificare a rezultatelor monitorizării (3.3).

3.1 Principalele dispoziții legale privind autoritățile/instituțiile competente și atribuțiile acestora în materia declarării și controlului averilor

Cu privire la declararea averii

În legislația română, principalele reglementări referitoare declararea și controlul averilor - sunt cuprinse în Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii

demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, cu modificările și completările ulterioare.

La data de 5 iulie 2006, Guvernul a adoptat proiectul de Lege privind Agenția Națională de Integritate, declararea și controlul averilor și conflictului de interese, precum și regimul incompatibilităților pentru persoanele care exercită funcții și demnități publice. Întrucât până la data finalizării activităților de monitorizare prevăzute în cadrul proiectului, proiectul de Lege nu a fost adoptat de către Parlament, toate activitățile de monitorizare au fost planificate și s-au desfășurat pe baza legislației în vigoare la acea dată. La finalul secțiunii II vor fi redate principalele prevederi referitoare la declararea și controlul averilor astfel cum acestea se regăsesc în proiectul de Lege amintit.

Potrivit art. 4, alin. (1), lit. d), f), g) și h) al Legii nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, cu modificările și completările ulterioare, declarațiile de avere ale oficialilor locali se depun după cum urmează:

- consilierii județeni și locali, precum și primarii și viceprimarii, la secretarii unităților administrativ-teritoriale
- prefectii și subprefectii, la secretarul general al prefecturii
- funcționarii publici, la compartimentul de resurse umane din cadrul autorităților publice/instituțiilor publice din care fac parte
- magistrații și asimilații acestora, la Consiliul Superior al Magistraturii.

Declarația de avere se depune în termen de 15 zile de la data numirii sau alegerii în funcție. În situația funcțiilor eligibile, care presupun validarea, depunerea declarației se face înaintea acesteia (art. 3, alin. 2 al Legii nr. 115/1996).

Declarațiile de avere se publică pe paginile de Internet ale autorităților/instituțiilor publice ori în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, în termen de 30 de zile de la data depunerii (art. 4, alin. 2 al Legii nr. 115/1996).

Neactualizarea declarației de avere, din motive imputabile, până la data de 31 decembrie a fiecărui an, în situația dobândirii unor bunuri, sau nedepunerea unei noi declarații în termen de 15 zile de la încetarea activității ori, după caz, de la expirarea celor 4 ani de la ultima declarație conduce la declanșarea din oficiu a procedurii de control (art. 6, alin. 4 al Legii nr. 115/1996).

Cu privire la controlul averii

Este de reținut că posibilitatea declanșării procedurilor de control altfel decât din oficiu este sensibil restrânsă de condiția pe care Legea nr. 115/1996 o instituie în

această privință în sensul existenței „dovezilor certe” că anumite bunuri ori valori nu au fost dobândite în mod licit (art. 1 și următoarele ale Legii).

Principalele autorități cu competențe în materia controlului averii sunt comisiile de cercetare a averilor de pe lângă fiecare curte de apel (art. 8 – 15 din Legea nr. 115/1996). Președintele și membrii comisiei de cercetare sunt desemnați pe o perioadă de 3 ani.

Circumscripțiile curților de apel din județele incluse în proiect sunt următoarele (parchetele de pe lângă aceste instanțe funcționează, de regulă, la același adresă):

- a) Curtea de Apel Alba Iulia - județele Alba, Hunedoara și Sibiu (datele de contact ale instanței sunt: Curtea de Apel Alba Iulia, Alba Iulia, str. I.C. Brătianu nr. 1, județul Alba; Biroul de Informații Publice - telefon: 0258/810289, fax: 0258/810286, e-mail: cmuntean@just.ro)
- b) Curtea de Apel Oradea – județele Bihor și Satu Mare (Curtea de Apel Oradea, Oradea, str. Parcul Traian nr. 10, județul Bihor; telefon: 0259/426881, fax 0259/415903, e-mail: primgrefiercao@just.ro, lgherdan@just.ro)
- c) Curtea de Apel Brașov – județele Brașov și Covasna (Curtea de Apel Brașov, Brașov, bd. Eroilor nr. 5, județul Brașov; telefon: 0268/413741, fax: 0268/ 475146, e-mail: cabv@just.ro)
- d) Curtea de Apel Craiova – județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Olt (Curtea de Apel Craiova, Craiova, str. Nicolae Titulescu nr. 4, județul Dolj; telefon: 0251/418568, fax: 0251/415600, e-mail: cacraiova@just.ro)
- e) Curtea de Apel Iași – județele Iași și Vaslui (Curtea de Apel Iași, Iași, str. Anastasie Panu nr. 25 bis, județul Iași; telefon: 0232/260600, fax: 0232/255907, e-mail: astrachi@just.ro)

Cererea de cercetare cu care comisia este sesizată poate fi făcută de către:

- procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, procurorul general al Departamentului Național Anticorupție sau conducătorul autorității publice la care a funcționat ori funcționează cel a cărui avere este supusă cercetării (persoanele menționate pot fi sesizate de către orice cetățean „care are cunoștință și care furnizează indicii certe că unul sau mai mulți oficiali au dobândit bunuri de valoare pe care nu le-ar fi putut dobândi din veniturile legale sau pe alte căi licite” – art. 8, alin. 3 al Legii)
- oficialii cărora li s-au adus imputări publice cu privire la proveniența averii pe care o dețin; este de reținut, că potrivit art. 12, alin. (1) al Legii nr. 115/1996 „Actele și lucrările comisiei de cercetare nu sunt publice”.

Comisia de cercetare hotărăște, în cel mult 3 luni de la data sesizării, pronunțând o ordonanță motivată, prin care poate dispune:

- trimiterea cauzei spre soluționare curții de apel în raza căreia domiciliază persoana a cărei avere este supusă controlului, dacă constată, pe baza probelor

administrate, că dobândirea unei cote-părți din aceasta sau a anumitor bunuri determinate nu are caracter licit

- clasarea cauzei, când constată că proveniența bunurilor este justificată
- suspendarea cercetării și trimiterea cauzei parchetului competent, dacă în legătură cu bunurile a căror proveniență este nejustificată rezultă săvârșirea unei infracțiuni.

Potrivit art. 16 – 18 din Legea nr. 115/1996, *instanța de judecată* (respectiv curtea de apel în raza căreia domiciliază persoana a cărei avere este supusă controlului), primind dosarul de la comisia de cercetare:

- dacă constată că dobândirea unor bunuri anume determinate sau a unei cote-părți dintr-un bun nu este justificată, va hotărî fie confiscarea bunurilor sau a cotei-părți nejustificate, fie plata unei sume de bani, egală cu valoarea bunului; dacă în legătură cu bunurile a căror proveniență este nejustificată rezultă săvârșirea unei infracțiuni, dosarul la parchetul competent, pentru a analiza dacă este cazul să pună în mișcare acțiunea penală
- dacă constată că proveniența bunurilor este justificată, hotărăște închiderea dosarului.

În privința *căilor de atac*, Legea nr. 115/1996 stabilește (art. 19 – 20) că împotriva ordonanței de clasare a comisiei de cercetare, părțile interesate, Ministerul Finanțelor și procurorul pot face recurs la Curtea Supremă de Justiție. Ordonanța de trimitere a cauzei spre soluționare instanței nu poate fi atacată cu recurs decât o dată cu sentința pronunțată asupra fondului. Sentințele curții de apel pot fi atacate cu recurs de către părțile interesate, Ministerul Finanțelor și procuror, la Înalta Curte de Casație și Justiție.

3.2 Instrumente/metode de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia declarării și controlului averilor

Câteva dintre instrumentele/metodele recomandate în cadrul procesului de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții legale în materia declarării și controlului averilor:

3.2.1 Monitorizarea instituțiilor/autorităților cu atribuții legale privind declararea averilor

- documentare privind respectarea de către aceste instituții/autorități și de către personalul propriu a prevederilor legale referitoare la: depunerea în termenul legal și în formatul prescris prin O.U.G. nr. 14/2005 a declarațiilor de avere; actualizarea declarațiilor de avere; depunerea declarațiilor de avere la încetarea activității ori la expirarea celor 4 ani de la ultima declarație; publicarea declarațiilor de avere (a tuturor categoriilor de declarații de avere – la începerea mandatului, a celor prin care se fac actualizări, a celor de la încetarea activității ori la expirarea termenului de 4 ani)

- documentare privind respectarea de către instituții/autorități a dispozițiilor legale referitoare la declanșarea din oficiu a procedurilor de control în cazurile reglementate prin art. 6, alin. 4 al Legii nr. 115/1996 (câte asemenea cazuri au existat; care au fost persoanele ale căror averi au fost controlate din oficiu; care au fost cauzele declanșării procedurilor; cum au fost finalizate procedurile etc.)

Datele necesare documentărilor pot fi obținute în principal prin:

a) cereri de informații de interes public, formulate pe baza Legii nr. 544/2001 și adresate instituțiilor și autorităților monitorizate

b) consultarea paginilor de Internet ori a Monitoarelor Oficiale în care au fost publicate declarațiile de avere

c) compararea informațiilor obținute prin metodele de la punctele a) și b) cu: informații din baza de date a Oficiului Național al Registrului Comerțului/oficiile teritoriale ale acestuia; informații din declarațiile de interese ale oficialilor; eventuale date și informații relevante publicate în presă

3.2.2 Monitorizarea instituțiilor/autorităților cu atribuții legale privind controlul averilor

Întrucât actele și lucrările comisiilor de cercetare a averilor nu sunt publice, documentarea necesară monitorizării/evaluării activității acestor instituții va viza exclusiv faza premergătoare, respectiv cea ulterioară lucrărilor comisiilor.

Comisiilor de cercetare a averilor le pot fi adresate cereri de informații de interes public vizând:

a) data desemnării comisiilor de control, componența acestora, respectarea dispozițiilor legale cu privire la termenul pentru care au fost desemnate comisiile

b) numărul de cauze cu care au fost sesizate comisiile într-o perioadă dată de timp

c) cine și cu ce motivare a sesizat comisiile

d) ce soluții au dat comisiile, respectiv căror autorități (curte de apel/parchet competent) au trimis spre soluționare cauzele

Datele și informațiile obținute în etapa precedentă - monitorizarea instituțiilor/autorităților cu atribuții legale privind controlul averilor - pot să fie relevante inclusiv în monitorizarea instituțiilor/autorităților cu atribuții privind controlul averilor. Astfel, din compararea acestora cu informațiile furnizate de

comisiile de control, pot să rezulte date relevante pentru evaluarea activității comisiilor. Ele pot, de exemplu, să ajute la evaluarea temeiniciei unora dintre soluțiile date de comisii în cazurile cu care au fost sesizate.

În cadrul procesului de monitorizare, în cazul în care monitorii ar avea ei înșiși unele „indicii certe că unul sau mai mulți oficiali au dobândit bunuri de valoare pe care nu le-ar fi putut dobândi din veniturile legale sau pe alte căi licite” (art. 8, alin. 3 al Legii nr. 115/1996), este recomandabil să sesizeze atât procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel cât și conducătorul autorității publice la care a funcționat ori funcționează oficialul/oficialii vizați. O asemenea sesizare poate da monitorilor posibilitatea de a observa ei înșiși și de a evalua acțiunile întreprinse de procuror/conducătorul unității în soluționarea legală a sesizărilor care le-au fost adresate.

Cu privire la activitatea instanțelor de judecată (curților de apel) și a parchetelor teritoriale competente, documentarea/evaluarea se poate face prin:

a) solicitarea de informații de interes public privind cauzele care le-au fost trimise spre soluționare: numărul de cauze într-o perioadă de timp dată; persoanele care au fost vizate de respectivele cauze; soluțiile adoptate și motivarea acestora (în cauzele judecate în ședință publică monitorii pot solicita accesul la dosarele din arhivele instanțelor curților de apel; în cazul parchetelor, se pot solicita ordonanțele motivate prin care au fost soluționate cauzele care au fost pe rolul acestor instituții – în cauzele în care parchetele competente au fost sesizate întrucât în legătură cu bunurile a căror proveniență este nejustificată rezultă săvârșirea unei infracțiuni; în cauzele în care parchetele competente au sesizat comisiile de control, se pot solicita parchetelor actele lor de sesizare; în ipoteza în care parchetele ar refuza comunicarea acestor acte, acțiunile de monitorizare ar putea să se extindă, în cel puțin unul dintre cazuri, cu o acțiune în justiție întemeiată pe prevederile Legii nr. 544/2001 a liberului acces la informațiile de interes public

b) coroborarea/compararea datelor și informațiilor obținute în etapele precedente cu cele obținute în această etapă.

3.3 Modalități de valorificare a rezultatelor monitorizării autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia declarării și controlului averilor

Câteva modalități concrete, recomandabile, de valorificare a rezultatelor monitorizării:

a) redactarea raportului cuprinzând principalele constatări ale monitorizării

b) înaintarea raportului de monitorizare către autoritățile cu atribuții legale în materia declarării, respectiv a controlului averilor, competente „teritorial” în

raport cu instituțiile monitorizate; întrucât, în principiu, raportul nu este doar informativ, ci sesizează, eventual, și unele deficiențe în aplicarea legii, acesta va fi adresat instituțiilor în cauză urmând regimul unei petiții, în sensul art. 2 al Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor (cu privire la dispozițiile cele mai importante ale O.G. nr. 27/2002, se va vedea, supra, secțiunea 2.5 punctul b); este recomandabil ca scrisoarea prin care se înaintează raportul să cuprindă explicit solicitarea ca respectiva autoritate să analizeze sesizările care îi sunt făcute, să dispună măsurile legale care se impun și să informeze asupra lor „petentul” (monitorul, autor al raportului)

c) în cazurile în care, pe parcursul monitorizării, sunt identificate situații actuale de încălcare a dispozițiilor legale, este recomandabilă sesizarea în timp util a instituțiilor/autorităților competente legal să dispună măsurile care se impun

Pe lângă instituțiile/autoritățile competente legal indicate în secțiunea de față, pe timpul alegerilor este necesar ca sesizările să fie adresate și birourilor electorale de circumscripție, atunci când sunt identificate cazuri în care se constată că una sau mai multe persoane „care candidează pentru funcția consilier județean, consilier local sau primar” nu au depus, la biroul electoral de circumscripție, odată cu declarația de acceptare a candidaturii, declarația de avere (O.U.G. nr. 24/2004). În cazul alegerilor locale”, această competență revine birourilor electorale de circumscripție în temeiul art. 46, alin. 1 coroborat cu art. 48, alin. 1 din Legea nr. 67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale.

d) publicarea raportului de monitorizare, prin punerea acestuia la dispoziția presei; este recomandabil ca publicarea raportului să se facă ulterior împlinirii termenului legal în care instituțiile/autoritățile sesizate aveau obligația să comunice monitorilor răspunsul la sesizările care le-au fost adresate (termenul legal este, în principiu, cel indicat în secțiunea 2.5 punctul b)

3.4 Principalele reglementări preconizate în materia declarării și controlului averilor în proiectul de Lege adoptat de Guvern la data de 5 iulie 2006 privind Agenția Națională de Integritate, declararea și controlul averilor și conflictului de interese, precum și regimul incompatibilităților pentru persoanele care exercită funcții și demnități publice

Proiectul Guvernului (art. 77) preconizează pe de o parte înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, care are atribuții inclusiv în materia declarării și controlului averilor, iar pe de altă parte abrogarea Legii nr.115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, „cu excepția art. 3 alin. (1) precum și a anexei la Lege, înlocuită prin art. 1 din O.U.G. nr. 14/2005 privind modificarea formularelor pentru declarația de avere și pentru declarația de interese”. Se preconizează de asemenea că „Dispozițiile Legii nr. 115/1996 rămân aplicabile în vederea soluționării cauzelor privind controlul averilor, conflictele de interese și incompatibilitățile, aflate pe rolul organelor,

autorităților și instituțiilor cu atribuții în domeniu, la data intrării în vigoare a prezentei legi”.

În privința declarării și controlului averilor, proiectul Guvernului (art. 2) preconizează ca Agenția: să monitorizeze declarațiile de avere; să efectueze controlul averilor; să constate existența unei diferențe vădite între bunurile și valorile declarate sau deținute și bunurile și valorile ce puteau fi dobândite din veniturile legal realizate; să dispună clasarea cauzei, când constată că proveniența bunurilor sau valorilor este justificată.

Câteva prevederi procedurale relevante pentru procesul de monitorizare a autorităților și instituțiilor publice cu competențe legale în materia declarării și controlului averilor sunt următoarele: în termen de 60 de zile de la sesizare, inspectorul de integritate al Agenției efectuează cercetarea prealabilă (cercetarea prealabilă are ca obiect strângerea datelor necesare pentru a se constata dacă este cazul să se dispună începerea controlului); dacă în urma cercetării prealabile rezultă date sau indicii că unele bunuri ori valori nu pot fi justificate inspectorul de integritate dispune, prin decizie, începerea controlului; dacă în urma cercetării prealabile nu rezultă date sau indicii necesare pentru începerea controlului sau a verificării, inspectorul de integritate dispune clasarea cauzei.

În planificarea activităților de monitorizare, asemănătoare celor care au făcut obiect al acestui proiect, este necesar să fie avute în vedere prevederile art. 6, alin. (5), potrivit cărora „Actele și lucrările efectuate de inspectorul de integritate din cadrul Agenției nu sunt publice, cu excepția actelor prin care se încheie procedura de control sau de verificare”. În consecință, monitorii care adresează Agenției cereri de informații cu privire la activitatea acestora vor trebui să aibă în vedere limitarea preconizată prin proiectul de Lege³.

De interes pentru planificarea activităților de monitorizare sunt de asemenea și prevederile prin care se preconizează (art. 11) ca în cadrul instituțiilor în care își desfășoară activitatea persoane din categoria celor care au obligația declarării averii (art. 14) să se desemneze „una sau mai multe persoane care vor asigura implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere”. Art. 11 (alin. 3) stabilește inclusiv unde (la care persoane) de depun declarațiile de avere, precum și care sunt atribuțiile acestor persoane (art. 12). În consecință, activitățile de monitorizare a instituțiilor și autorităților publice vor viza inclusiv activitatea

³ În opinia CRJ, aceste limitări sunt excesive și cu privire la activitatea de control al averilor și ar fi trebuit să vizeze exclusiv informații de natura celor la care se referă art. 7, alin. (1) din proiectul de Lege, anume cele „cu caracter financiar, fiscal, bancar, personal, confidențiale ori clasificate”, categorii de informații în legătură cu care există reglementări legale speciale privind prelucrarea lor. Din punctul acesta de vedere, formularea din proiectul Guvernului (art. 5, alin 5) este într-o anumită măsură inconsecventă cu prevederile precedente ale proiectului (art. 2, lit. j) în conformitate cu care ar urma ca Agenția Națională de Integritate să „asigure accesul persoanelor interesate la practica organelor cu atribuții în domeniu”.

acestor persoane, sub aspectul îndeplinirii atribuțiilor care le revin potrivit art. 12. Va fi de asemenea avută în vedere prevederea art 11, alin. (3) în conformitate cu care în exercitarea atribuțiilor lor, persoanele amintite „sunt subordonate direct conducătorului instituției respective, care răspunde pentru desfășurarea în bune condiții a activității acestora”.

Secțiunea 1 a Cap. II din proiect reglementează „Declararea averii” iar Secțiunea a 2-a, „Controlul averilor.

Principalele prevederi de interes în activitatea de monitorizare a instituțiilor și autorităților cu competențe legale în domeniul controlului averilor sunt următoarele (art. 18 – 30):

- Agenția începe controlul averii dacă în urma cercetării prealabile rezultă date sau indicii că unele bunuri ori valori dobândite pe parcursul exercitării demnității publice sau funcției nu pot fi justificate de persoana în cauză în raport cu veniturile obținute;
- persoana a cărei avere este supusă controlului poate prezenta în fața inspectorului de integritate date sau informații, poate solicita administrarea probelor de către acesta și poate depune o declarație în care va arăta veniturile realizate, bunurile deținute și modul dobândirii averii;
- dacă în legătură cu proveniența bunurilor sau valorilor ce fac obiectul controlului există date sau indicii privind săvârșirea de fapte prevăzute de legea penală, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală;
- dacă în urma administrării probelor, inspectorul de integritate constată existența unei diferențe vădite, care nu se justifică rezonabil, între bunurile și valorile declarate sau deținute și bunurile și valorile ce puteau fi dobândite din veniturile legal realizate, întocmește un act de constatare pe care îl comunică persoanei cercetate în termen de cel mult 5 zile de la data adoptării;
- persoana cercetată poate face contestație la Curtea de Apel (ședința în care se judecă contestația nu este publică);
- hotărârea instanței poate fi atacată cu recurs de persoana cercetată sau de Agenție;
- fapta persoanei care nu justifică în mod rezonabil diferența dintre bunurile și valorile declarate sau deținute și bunurile și valorile ce puteau fi dobândite din veniturile legal realizate constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective; actul prin care s-a constatat această situație se comunică organelor care aplică sancțiuni disciplinare sau care dispun revocarea, destituirea sau eliberarea din funcție, precum și organelor fiscale competente; în cazul în care există date sau indicii privind săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, actul de constatare va fi comunicat și organelor de urmărire penală;
- . art. 26, alin. (3) stabilește autoritățile cărora actul de constatare se va comunica de asemenea, în vederea aplicării „sancțiunilor disciplinare”; decizia definitivă prin care a fost aplicată sancțiunea disciplinară se comunică de îndată Agenției, care asigură publicarea acesteia pe pagina proprie de Internet;
- dacă în urma probelor administrate nu se constată caracterul nejustificat al averii sau al unei părți a acesteia, inspectorul de integritate dispune clasarea cauzei.

Întrucât în procesul de monitorizare a activității instituțiilor/autorităților cu competențe în materia declarării și controlului averii sunt relevante inclusiv o parte a prevederilor preconizate cu privire la înființarea, competențele și funcționarea Consiliului Național de Integritate (Consiliul) și Agenției Naționale de Integritate (Agenția), în subcapitolul următor, I.5, vor fi redată respectivele prevederi, astfel cum acestea sunt preconizate în proiectul de Lege.

3.5 Principalele reglementări preconizate cu privire la înființarea, competențele și funcționarea Consiliului Național de Integritate și Agenției Naționale de Integritate, relevante pentru procesul de monitorizare a autorităților/instituțiilor cu atribuții în materia conflictelor de interese, incompatibilităților și declarării și controlului averii

3.5.1 Consiliul Național de Integritate (Consiliul):

- este organismul autonom și reprezentativ, cu activitate nepermanentă, îndeplinind atribuțiile prevăzute de prezenta lege, în principal cu privire la numirea și revocarea președintelui și a vicepreședintelui Agenției;
- are următoarele atribuții principale: propune Președintelui României numirea și revocarea din funcție a președintelui și vicepreședintelui Agenției; aprobă Regulamentul de desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcție a președintelui și vicepreședintelui Agenției, precum și tematica de concurs și componența comisiilor pentru organizarea concursului sau examenului, elaborarea subiectelor, corectarea lucrărilor și soluționarea contestațiilor, adoptând hotărâri în acest sens; analizează informările pe care i le prezintă trimestrial președintele Agenției referitor la activitatea acesteia.

3.5.2 Agenția Națională de Integritate (Agenția):

- este autoritate administrativă autonomă cu personalitate juridică și funcționează la nivel național, ca structură unică, cu sediul în Municipiul București (prin hotărâre a Guvernului, la propunerea președintelui Agenției, la nivel teritorial, se pot înființa structuri ale Agenției, cu personalitate juridică); potrivit art. 4, alin. (1) din proiect, Agenția poate fi sesizată de orice persoană sau se poate sesiza din oficiu;
- personalul Agenției este format din președintele Agenției, vicepreședintele Agenției, inspectori de integritate, funcționari publici și personal contractual;
- președintele Agenției și vicepreședintele Agenției sunt numiți în funcție de către Președintele României, pentru un mandat de 4 ani care nu poate fi reînnoit, în urma unui concurs;

Anexa 1

Ghid de interviu

DNA jud. [.....]

Data interviului [.....]

Nume persoană interviuată [.....]

Funcția persoanei interviuate [Procuror Șef Serviciu teritorial DNA
.....]

Nume interviuator [.....]

Data solicitării audienței [.....]. Se recomandă ca itemii ghidului să fie puși în prealabil la dispoziția interviuatului, eventual în cuprinsul cererii de audiență.

Introducere

1. Prezentarea persoanei responsabile cu monitorizarea, prezentarea obiectivelor monitorizării și a proiectului.
2. Dacă utilizați un reportofon cereți permisiunea de înregistrare. Dacă notați răspunsurile interlocutorului, cereți permisiunea de a nota ideile sale. Accentuați că acest interviu nu are drept scop evaluarea activității sale și că nu există răspunsuri corecte sau greșite.

Întrebări

3. Care considerați că este rolul dvs./al instituției pe care o conduceți, în prevenirea și combaterea infracțiunilor de corupție? Credeți că ar mai trebui să se implice cineva (alte instituții) în prevenirea și combaterea infracțiunilor de corupție, alături de instituția dvs?
4. Care este mecanismul prin care faptele de corupție săvârșite în raza teritorială de competență, ajung în atenția procurorilor din cadrul serviciului pe care îl conduceți?
5. Considerați că legislația existentă în materia prevenirii și combaterii infracțiunilor de corupție este acoperitoare? Este această legislație suficient de clară, de neinterpretabilă și lesne de aplicat în cazurile concrete de corupție? Ar mai trebui schimbat ceva?
6. Considerați că efectivul procurorilor și al personalului auxiliar aflat în cadrul serviciului pe care îl conduceți este suficient pentru a face față volumului de dosare aflate în lucru? Serviciul Dvs. funcționează cu schema completă?
7. Au existat soluții dispuse în dosarele anchetate care au fost atacate în instanță?

8. Aveți un sistem de urmărire a soluțiilor dispuse de către instanțe în dosarele anchetate de către serviciul teritorial pe care îl conduceți? Exercițiți căile de atac împotriva soluțiilor pronunțate de instanțe care vă nemulțumesc?
9. În cadrul serviciului pe care îl conduceți, au existat cazuri de procurori împotriva cărora au fost dispuse sancțiuni disciplinare de către Consiliul Superior al Magistraturii?
10. Care sunt problemele cu care vă confrunțați în activitatea desfășurată? Cum reușiți să le depășiți?
11. Alte întrebări pe care le considerați relevante pentru județul dvs.?

Final

Îi mulțumiți interlocutorului.

Nu uitați să urmăriți!!!!

1. Modul în care sunteți tratați. Dacă pare a avea suspiciuni. Dacă pune întrebări despre scopul proiectului, despre CRJ, despre dvs.
2. Deschiderea față de subiect.
3. Preocuparea față de subiect (interesat-dezinteresat).

Toate răspunsurile la întrebări și datele culese în timpul interviului se trimit sub forma raportului.

Anexa 2

RAPORT INTERVIU

Nume persoană responsabilă [.....]
 Județ [.....]
 Data redactării raportului [.....]

Instituția publică monitorizată [.....]
 Nume persoană interviuată [.....]
 Funcție persoană interviuată [.....]

Data interviului [.....]

1. Activități premergătoare interviului

- Descrieți pașii pe care i-ați făcut pentru a stabili interviul cu conducătorul instituției publice. Ce probleme ați întâmpinat?
- Întrebările din cadrul ghidului au ajuns, în prealabil, la conducătorul instituției publice. Dacă răspunsul este da, cum? Dacă răspunsul este nu, de ce?

- Cât de deschiși și gata să ajute au fost funcționarii cu care ați interacționat pentru stabilirea interviului?
- Alte informații care ar putea fi de interes pentru proiect

2. Atitudinea conducătorului la debutul și pe timpul monitorizării

- Care a fost locul de desfășurare al interviului?
- Au fost probleme, după ce data interviului a fost stabilită? Amânări? Trimiterea altor persoane în locul conducătorului instituției?
- Cum ați fost primit de conducătorul instituției?
- Cât de suspicios a fost conducătorul instituției publice. Ce întrebări a formulat privind persoana dvs, scopul proiectului, CRJ?
- Cât de deschis și interesat era față de problematica conflictelor de interese?
- Cât de voluntar era în oferirea de informații? (dădea detalii în plus sau se rezuma să răspundă sec la întrebări?)
- Aveați impresia că încerca să ascundă anumite lucruri sau era sincer?
- Alte informații care ar putea fi de interes pentru proiect

3. Întrebări suplimentare față de cele din ghid

- ce întrebări suplimentare ați formulat față de cele din ghid?

4. Răspunsurile interocutorului la problemele ridicate

5. Observațiile dvs.

Anexa 3 – Formulare monitorizare conflicte de interes

a) Formular monitorizare pentru Consiliul Județean

Consiliul județean .....

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Director

Subscrisa Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului “Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție”, finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea conflictelor de interes. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. În câte cazuri funcționarii publici din cadrul instituției dvs. s-au abținut de la rezolvarea unei cereri, luarea unei decizii sau participarea la luarea unei decizii datorită existenței unui conflict de interes, așa cum prevede art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. În câte cazuri funcționarii publici care s-au abținut l-au informat în scris pe șeful ierarhic direct și în câte cazuri informarea a fost doar verbal, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006? Copii de pe informările scrise adresate.
3. Ce măsuri au fost luate de către șeful ierarhic în cazurile prevăzute la punctul 1, pentru fiecare caz în parte? Copii de pe documentele emise prin care se dispun măsuri pentru evitarea respectivului conflict de interes.
4. Câte situații de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 au fost semnalate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
5. Cine a sesizat încălcarea dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, pentru fiecare caz în parte?
6. Ce soluții au fost dispuse în fiecare caz semnalat de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003. Copii de pe soluțiile dispuse.
7. Copii de pe propunerile comisiei de disciplină în cazurile de încălcări ale art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, conform HG 1210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplină și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru solitudine,

.....
Colaborator proiect
Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

b) Formular monitorizare pentru DGFP

Direcția Generală a Finanțelor Publice jud. ....

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Director

Subscria Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului "Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție", finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea conflictelor de interese. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. În câte cazuri funcționarii publici din cadrul instituției dvs. s-au abținut de la rezolvarea unei cereri, luarea unei decizii sau participarea la luarea unei decizii datorită existenței unui conflict de interese, așa cum prevede art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. În câte cazuri funcționarii publici care s-au abținut l-au informat în scris pe șeful ierarhic direct și în câte cazuri informarea a fost doar verbal, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006? Copii de pe informările scrise adresate.
3. Ce măsuri au fost luate de către șeful ierarhic în cazurile prevăzute la punctul 1, pentru fiecare caz în parte? Copii după documentele emise prin care se dispun măsuri pentru evitarea respectivului conflict de interese.
4. Câte situații de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 au fost semnalate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
5. Cine a sesizat încălcarea dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, pentru fiecare caz în parte?
6. Ce soluții au fost dispuse în fiecare caz semnalat de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003. Copii de pe soluțiile dispuse.
7. Copii de pe propunerile comisiei de disciplină în cazurile de încălcări ale art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, conform HG 1210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplină și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

.....

Colaborator proiect
Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

c) Formular monitorizare pentru instanțele de judecată

Tribunalul jud. ....

Secția contencios administrativ

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Președinte

Subscrisa Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului “Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție”, finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea conflictelor de interese. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. Câte acțiuni de constatare a nulității hotărârilor de consiliu local sau județean, introduse în baza art. 47 din Legea 215/2001 a administrației publice locale, ați judecat, în cursul anului 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. Copii de pe hotărârile judecătorești emise în cazurile de la punctul 1 din prezenta cerere.
3. Câte din hotărârile judecătorești de la punctul 1 au fost atacate cu recurs.
4. Câte acțiuni de constatare a nulității actelor administrative emise de primari sau viceprimari, introduse în baza art. 78 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, ați judecat, în cursul anului 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
5. Copii de pe hotărârile judecătorești emise în cazurile de la punctul 4 din prezenta cerere.
6. Câte din hotărârile judecătorești de la punctul 4 au fost atacate cu recurs.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru solitudine,

.....
Colaborator proiect

Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

d) Formular monitorizare pentru ministrul delegat pentru control

Ministrul delegat pentru controlul implementării programelor cu finanțare internațională și urmărirea aplicării acquis-ului comunitar

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimată doamnă Director

Subscrisa Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului “Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție”, finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea conflictelor de interese. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. Câte sesizări privind cazuri de încălcare de către prefecți și subprefecți a dispozițiilor art. 72 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției ați înregistrat în anul 2005, conform art. 7, lit. a din Decizia 379/2005 privind organizarea și funcționarea cancelariei primului-ministru? Copii de pe sesizările primite și înregistrate în anul 2005.
2. Ce măsuri ați dispus pentru fiecare sesizare primită în parte? Copii de pe documentele
3. În câte cazuri ați atacat în instanța de contencios administrativ actele administrative emise sau actele juridice încheiate ori dispozițiile emise de către prefecți și subprefecți cu încălcarea obligațiilor prevăzute la art. 72, alin. 1 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005?
4. Copii de pe hotărârile judecătorești definitive și irevocabile emise ca urmare a acțiunilor comunicate la punctul 5 din prezenta cerere.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru solitudine,

.....

Colaborator proiect

Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

e) Formular monitorizare Instituția Prefectului

Instituția Prefectului jud. ....

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Director

Subscrisa Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului “Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție”, finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea conflictelor de interese. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. În câte cazuri, în urma controlului legalității actelor juridice încheiate sau emise de primarii și viceprimarii din județul dvs., ați constatat că aleșii locali au încălcat dispozițiile art. 76, al.1 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. Ce măsuri ați dispus în cazurile de la punctul 1 din prezenta cerere, pentru fiecare caz în parte, conform art. 76, al. 3 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției?
3. Câte sesizări ați înregistrat, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006, conform art. 76, al. 4 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției? Copii de pe sesizările primite și înregistrate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006.
4. Ce măsuri ați dispus pentru fiecare sesizare primită în parte, conform art. 76, al. 3 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției?
5. În câte cazuri ați atacat în instanța de contencios administrativ actele administrative emise sau actele juridice încheiate ori dispozițiile emise cu încălcarea obligațiilor prevăzute la art. 76, alin. 1 din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
6. Copii de pe hotărârile judecătorești definitive și irevocabile emise ca urmare a acțiunilor comunicate la punctul 5 din prezenta cerere.

7. În câte cazuri funcționarii publici din cadrul instituției dvs. s-au abținut de la rezolvarea unei cereri, luarea unei decizii sau participarea la luarea unei decizii datorită existenței unui conflict de interese, așa cum prevede art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
8. În câte cazuri funcționarii publici care s-au abținut l-au informat în scris pe șeful ierarhic direct și în câte cazuri informarea a fost doar verbal, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006? Copii de pe informările scrise adresate.
9. Ce măsuri au fost luate de către șeful ierarhic în cazurile prevăzute la punctul 7, pentru fiecare caz în parte? Copii de pe documentele emise prin care se dispun măsuri pentru evitarea respectivului conflict de interese.
10. Câte situații de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 v-au fost semnalate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
11. Cine a sesizat încălcarea dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, pentru fiecare caz în parte?
12. Ce soluții au fost dispuse în fiecare caz semnalat de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003. Copii de pe soluțiile dispuse.
13. Copii de pe propunerile comisiei de disciplină în cazurile de încălcări ale art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, conform HG 1210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplină și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa [REDACTED]

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

[REDACTED]

Colaborator proiect

Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

f) Formular monitorizare primărie

Primăria .....

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Director

Subscria Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului "Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție", finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea conflictelor de interese. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. În câte cazuri funcționarii publici din cadrul instituției dvs. s-au abținut de de la rezolvarea unei cereri, luarea unei decizii sau participarea la luarea unei decizii datorită existenței unui conflict de interese, așa cum prevede art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. În câte cazuri funcționarii publici care s-au abținut l-au informat în scris pe șeful ierarhic direct și în câte cazuri informarea a fost doar verbal, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006? Copii de pe informările scrise adresate.
3. Ce măsuri au fost luate de către șeful ierarhic în cazurile prevăzute la punctul 1, pentru fiecare caz în parte? Copii după documentele emise prin care se dispun măsuri pentru evitarea respectivului conflict de interese.
4. Câte situații de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003 au fost semnalate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
5. Cine a sesizat încălcarea dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, pentru fiecare caz în parte?
6. Ce soluții au fost dispuse în fiecare caz semnalat de încălcare a dispozițiilor art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003. Copii de pe soluțiile dispuse.
7. Copii de pe propunerile comisiei de disciplină în cazurile de încălcări ale art. 79, al. 2 din Legea nr.161/2003, conform HG 1210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplină și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru solitudine,

.....
Colaborator proiect
Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

g) Ghid de interviu privind conflictele de interes - DGFP

Ghid de interviu – DGFP [.....]

Data interviului [.....]

Nume persoana interviuată [.....]

Funcția persoanei interviuate [Director General DGFP .....

Nume intervievator [.....]

Data solicitării audienței [.....]. Se recomanda ca itemii ghidului să fie puși în prealabil la dispoziția interviuatului, eventual în cuprinsul cererii de audiență.

Introducere

1. Prezentarea persoanei responsabile cu monitorizarea, prezentarea obiectivelor monitorizării și a proiectului.
2. Dacă utilizați un reportofon cereți permisiunea de înregistrare. Dacă notați răspunsurile interlocutorului, cereți permisiunea de a nota ideile sale. Accentuați că acest interviu nu are drept scop evaluarea activității sale și că nu există răspunsuri corecte sau greșite.

Întrebări

3. Care considerați că este rolul dvs. în prevenirea și combaterea conflictelor de interes? Credeți că ar mai trebui să se implice cineva (alte instituții) în prevenirea și combaterea conflictelor de interes în cadrul instituției dvs?
4. Care este mecanismul prin care sunt soluționate conflictele de interes în instituția dvs? Cu ce probleme vă confrunțați?
5. Considerați că reglementările existente în privința prevenirii și combaterii conflictelor de interes sunt acoperitoare? Ce ar trebui schimbat?
6. Considerați că funcționarii sunt complet informați în privința reglementărilor conflictelor de interes? Ce acțiuni de informare credeți că ar trebui realizate?
7. Cum interpretați datele privind conflictele de interes la nivelul instituției dvs? **[Dacă aveți neclarități în privința datelor, acum este momentul să puneți întrebări pentru a vă lămurii!!!!]**
8. Au fost sancțiunile pe care le-ați aplicat în cazuri de conflicte de interes atacate în instanță?
9. Alte întrebări pe care le considerați relevante pentru județul dvs.?

Final

Îi mulțumiți interlocutorului.

Nu uitați să urmăriți!!!!

10. Modul în care sunteți tratați. Dacă pare a avea suspiciuni. Dacă pune întrebări despre scopul proiectului, despre CRJ, despre dvs.
11. Deschiderea față de subiect.
12. Preocuparea față de subiect (interesat-dezinteresat).

Toate răspunsurile la întrebări și datele culese în timpul interviului se trimit sub forma raportului Int.1.

h) Ghid de interviu privind conflictele de interes - instituția prefectului

Ghid de interviu – Instituția Prefectului jud. [.....]

Data interviului [.....]

Nume persoana interviuată [.....]

Funcția persoanei interviuate [.....]

Nume interviuator [.....]

Data solicitării audienței [.....]. Se recomanda ca itemii ghidului să fie puși în prealabil la dispoziția interviuatului, eventual în cuprinsul cererii de audiență.

Introducere

1. Prezentarea persoanei responsabile cu monitorizarea, prezentarea obiectivelor monitorizării și a proiectului.
2. Dacă utilizați un reportofon cereți permisiunea de înregistrare. Dacă notați răspunsurile interlocutorului, cereți permisiunea de a nota ideile sale. Accentuați că acest interviu nu are drept scop evaluarea activității sale și că nu există răspunsuri corecte sau greșite.

Întrebări

3. Care considerați că este rolul dvs. în prevenirea și combaterea conflictelor de interes la nivelul primarilor și viceprimarilor din județ? Credeți că ar mai trebui să se implice cineva (alte instituții) în prevenirea și combaterea conflictelor de interes ale primarilor din județul dvs.? Cu ce probleme vă confrunțați în identificarea conflictelor de interes la nivelul primarilor și viceprimarilor din județul dvs.? De ce părghii ați mai avea nevoie pentru a combate eficient conflictele de interes la nivelul primarilor și viceprimarilor din județul dvs.?
4. Credeți că o instituție la nivel central care să combată conflictele de interes este o soluție potrivită sau această atribuție ar trebuie să rămână în continuare instituției prefectului?
5. Considerați că reglementările existente în privința prevenirii și combaterii conflictelor de interes sunt acoperitoare (atât la nivelul primarilor și viceprimarilor cât și la nivelul funcționarilor publici)? Ce ar trebui schimbat?
6. Care este mecanismul prin care sunt soluționate conflictele de interes ale funcționarilor publici din instituția dvs.? Cu ce probleme vă confrunțați?
7. Considerați că funcționarii sunt complet informați în privința reglementărilor conflictelor de interes? Ce acțiuni de informare credeți că ar trebui realizate?
8. Cum interpretați datele privind conflictele de interes la nivelul instituției dvs.? **[Dacă aveți neclarități în privința datelor, acum este momentul să puneți întrebări pentru a vă lămurii!!!!]**
9. Au fost sancțiunile pe care le-ați aplicat funcționarilor publici în cazuri de conflicte de interes atacate în instanță?
10. Alte întrebări pe care le considerați relevante pentru județul dvs.?

Final

Îi mulțumiți interlocutorului.

Nu uitați să urmăriți!!!!

11. Modul în care sunteți tratați. Dacă pare a avea suspiciuni. Dacă pune întrebări despre scopul proiectului, despre CRJ, despre dvs.
12. Deschiderea față de subiect.
13. Preocuparea față de subiect (interesat-dezinteresat).

Toate răspunsurile la întrebări și datele culese în timpul interviului se trimit sub forma raportului Int.1.

i) Formular raport interviuri

RAPORT INTERVIU CONFLICTE DE INTERESE (INT.1)

Nume persoană responsabilă [.....]

Județ [.....]

Data redactării raportului [.....]

Instituția publică monitorizată [.....]

Nume persoană interviuată [.....]

Funcție persoană interviuată [.....]

Data interviului [.....]

1. Activități premergătoare interviului

- Descrieți pașii pe care i-ați făcut pentru a stabili interviul cu conducătorul instituției publice. Ce probleme ați întâmpinat?
- Întrebările din cadrul ghidului au ajuns, în prealabil, la conducătorul instituției publice. Dacă răspunsul este da, cum? Dacă răspunsul este nu, de ce?
- Cât de deschiși și gata să ajute au fost funcționarii cu care ați interacționat pentru stabilirea interviului?
- Alte informații care ar putea fi de interes pentru proiect

2. Atitudinea conducătorului la debutul și pe timpul monitorizării

- Care a fost locul de desfășurare al interviului?
- Au fost probleme, după ce data interviului a fost stabilită? Amânări? Trimiterea altor persoane în locul conducătorului instituției?
- Cum ați fost primit de conducătorul instituției?
- Cât de suspicios a fost conducătorul instituției publice. Ce întrebări a formulat privind persoana dvs, scopul proiectului, CRJ?
- Cât de deschis și interesat era față de problematica conflictelor de interese?
- Cât de voluntar era în oferirea de informații? (dădea detalii în plus sau se rezuma să răspundă sec la întrebări?)
- Aveați impresia că încerca să ascundă anumite lucruri sau era sincer?
- Alte informații care ar putea fi de interes pentru proiect

3. Întrebări suplimentare față de cele din ghid

- ce întrebări suplimentare ați formulat față de cele din ghid?

4. Răspunsurile interocutorului la problemele ridicate

5. Observațiile dvs.

j) Formular pentru înregistrarea unui caz de conflict de interese

RAPORT CAZ CONFLICTE DE INTERESE (INT.2)

Nume persoană responsabilă [.....]

Județ [.....]

Data redactării cazului [.....]

Publicația în care a apărut articolul⁴ [.....]

Data în care a apărut articolul și pagina [.....]

1. Sumarul cazului

- Descrieți cât mai clar situația de conflict de interese. Nu copiați conținutul articolului!!!
- Care este interesul public și care este interesul privat?
- Ce acte sau acțiuni a făcut respectivul ales local, funcționar public?

2. Cadrul legal

- Ce legi și ce articole sunt aplicabile în cazul de față?

3. Propuneri de rezolvare

- ce instituții sunt competente să rezolve acest caz? În baza căror acte normative?
- propuneți textul sesizării

Alte comentarii

---

⁴ Copia articolului trebuie să însoțească acest raport.

Anexa 4 - Formulare monitorizare incompatibilități

a) Formular monitorizare incompatibilități DGFP

Direcția Generală a Finanțelor Publice jud. ....

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Director

Subscrisa Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului "Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție", finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea incompatibilităților. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. Câte situații de încălcare a dispozițiilor art. 94 și art. 95 din Legea nr.161/2003 de către funcționarii publici din subordine v-au fost semnalate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. Cine a sesizat încălcarea dispozițiilor art. 94 și art. 95 din Legea nr.161/2003 de către funcționarii publici, pentru fiecare caz în parte?
3. Ce soluții au fost dispuse în fiecare caz semnalat de încălcare a dispozițiilor art. 94 și 95 din Legea nr.161/2003. Copii de pe soluțiile dispuse.
4. Copii de pe propunerile comisiei de disciplină în cazurile de încălcări ale art. 94 și art. 95 din Legea nr.161/2003, conform HG 1210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplina și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

.....
Colaborator proiect
Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

b) Formular monitorizare incompatibilități Prefect

Instituția Prefectului jud. ....

Direcția Relații cu Publicul

Adresa

Data

Stimate domnule / Stimate doamnă Director

Subscria Centrul de Resurse Juridice, cu sediul în str. Arcului nr.19, sector 2, București, în cadrul proiectului "Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a instituțiilor anticorupție", finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare Societatea Civilă 2003, numărul 2003/005-551.01.05/04/16, culege o serie de date de la instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea incompatibilitatilor. În temeiul Legii 544/2001 privind accesul liber la informații de interes public vă rugăm să ne comunicați următoarele:

1. Câte sesizări ați primit de la secretarii unităților administrativ teritoriale în temeiul art. 91, al. 4 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției, în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
2. Ce măsuri ați dispus în cazurile de la punctul 1 din prezenta cerere, pentru fiecare caz în parte?
3. În câte cazuri ordinele emise de dvs. au fost atacate în instanță, conform art. 91, alin. 5 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței [...] prevenirea și sancționarea corupției.
4. Copii de pe hotărârile judecătorești definitive și irevocabile emise ca urmare a acțiunilor comunicate la punctul 3 din prezenta cerere.
5. Câte situații de încălcare a dispozițiilor art. 94 și art. 95 din Legea nr.161/2003 de către funcționarii publici din subordine v-au fost semnalate în anul 2005 și, evidențiat separat, în anul 2006?
6. Cine a sesizat încălcarea dispozițiilor art. 94 și art. 95 din Legea nr.161/2003 de către funcționarii publici, pentru fiecare caz în parte?
7. Ce soluții au fost dispuse în fiecare caz semnalat de încălcare a dispozițiilor art. 94 și 95 din Legea nr.161/2003. Copii de pe soluțiile dispuse.
8. Copii de pe propunerile comisiei de disciplină în cazurile de încălcări ale art. 94 și art. 95 din Legea nr.161/2003, conform HG 1210/2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor de disciplina și a comisiilor paritare din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Dorim ca informațiile solicitate să ne fie furnizate în scris la adresa .....

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

.....
Colaborator proiect
Centrul de Resurse Juridice

Str. Arcului nr.19, sector 2 București

c) Ghid de interviu privind incompatibilitățile – DGFP

Ghid de interviu – DGFP [.....]

Data interviului [.....]

Nume persoana interviuată [.....]

Funcția persoanei interviuate [Director General DGFP .....

Nume interviuator [.....]

Data solicitării audienței [.....]. Se recomandă ca itemii ghidului să fie puși în prealabil la dispoziția interviuatului, eventual în cuprinsul cererii de audiență.

Introducere

1. Prezentarea persoanei responsabile cu monitorizarea, prezentarea obiectivelor monitorizării și a proiectului.
2. Dacă utilizați un reportofon cereți permisiunea de înregistrare. Dacă notați răspunsurile interlocutorului, cereți permisiunea de a nota ideile sale. Accentuați că acest interviu nu are drept scop evaluarea activității sale și că nu există răspunsuri corecte sau greșite.

Întrebări

3. Care considerați că este rolul dvs. în prevenirea și combaterea incompatibilitatilor funcționarilor publici din instituția dvs.? Credeți că ar mai trebui să se implice cineva (alte instituții) în prevenirea și combaterea incompatibilităților în cadrul instituției dvs.?
4. Care este mecanismul prin care sunt soluționate incompatibilitățile în instituția dvs.? Cu ce probleme vă confrunțați? De ce pârgții ați mai avea nevoie pentru a combate eficient incompatibilitățile la nivelul funcționarilor publici din instituția dvs.?
5. Ce măsuri active de prevenire și combatere a incompatibilităților ați întreprins în anul 2005, dar în anul 2006?
6. Credeți că o instituție la nivel central care să combată incompatibilitățile este o soluție potrivită sau această atribuție ar trebuie să rămână în continuare conducătorului instituției?
7. Considerați că reglementările existente în privința prevenirii și combaterii conflictelor de interese sunt acoperitoare? sunt exagerate? De ce? Ce ar trebui schimbat?
8. Considerați că funcționarii sunt complet informați în privința reglementărilor conflictelor de interese? Ce acțiuni de informare credeți că ar trebui realizate?
9. Cum interpretați datele privind conflictele de interese la nivelul instituției dvs.? **[Dacă aveți neclarități în privința datelor, acum este momentul să puneți întrebări pentru a vă lămurii!!!!]**
10. Au fost sancțiunile pe care le-ați aplicat în cazuri de conflicte de interese atacate în instanță?
11. Alte întrebări pe care le considerați relevante pentru județul dvs.?

Final

Îi mulțumiți interlocutorului.

Nu uitați să urmăriți!!!!

12. Modul în care sunteți tratați. Dacă pare a avea suspiciuni. Dacă pune întrebări despre scopul proiectului, despre CRJ, despre dvs.
13. Deschiderea față de subiect.
14. Preocuparea față de subiect (interesat-dezinteresat).

Toate răspunsurile la întrebări și datele culese în timpul interviului se trimit sub forma raportului Int.1.

d) Ghid de interviu privind incompatibilitățile – prefect

Ghid de interviu – Instituția Prefectului jud. [.....]

Data interviului [.....]

Nume persoana interviuată [.....]

Funcția persoanei interviuate [.....]

Nume interviuator [.....]

Data solicitării audienței [.....]. Se recomandă ca itemii ghidului să fie puși în prealabil la dispoziția interviuatului, eventual în cuprinsul cererii de audiență.

Introducere

1. Prezentarea persoanei responsabile cu monitorizarea, prezentarea obiectivelor monitorizării și a proiectului.
2. Dacă utilizați un reportofon cereți permisiunea de înregistrare. Dacă notați răspunsurile interlocutorului, cereți permisiunea de a nota ideile sale. Accentuați că acest interviu nu are drept scop evaluarea activității sale și că nu există răspunsuri corecte sau greșite.

Întrebări

3. Care considerați că este rolul dvs. în prevenirea și combaterea incompatibilitatilor aleșilor locali (primari, viceprimari, consilieri județeni, consilieri locali) din județ dar și a funcționarilor publici din instituția dvs.?
4. Dacă vă gândiți la prevederile statutului aleșilor locali (L 393/2004, art. 9 alin. 3) dar și la prevederile Legii nr. 161/2003, art.91, alin.4, cine credeți că are atribuții în privința combaterii incompatibilităților consilierilor locali și consilierilor județeni – prefectul sau consiliul local/județean? Ambele articole sunt în vigoare.
5. Cu ce probleme vă confrunțați în identificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali (primarilor, viceprimarilor, consilierilor) din județul dvs. dar și la nivelul funcționarilor publici din instituția dvs.? De ce pârghii ați mai avea nevoie pentru a combate eficient incompatibilitățile la nivelul aleșilor locali din județul dvs dar și la nivelul funcționarilor publici din instituția dvs.?
6. Ce măsuri active de prevenire și combatere a incompatibilităților ați întreprins în anul 2005, dar în anul 2006 (atât în privința aleșilor locali cât și în privința funcționarilor publici)? Cum colaborați cu secretarii unităților administrativ teritoriale care ar trebui să vă ajute în combaterea incompatibilităților aleșilor locali? Credeți că secretarii se implică activ, cunosc legislația, atrag atenția aleșilor locali cu privire la prevederile legale privind incompatibilitățile?

7. Credeți că o instituție la nivel central care să combată incompatibilitățile este o soluție potrivită sau această atribuție ar trebuie să rămână în continuare instituției prefectului?
8. Considerați că reglementările existente în privința prevenirii și combaterii incompatibilităților sunt acoperitoare, sunt exagerate (atât la nivelul alesilor locali consilierilor cât și la nivelul funcționarilor publici)? De ce? Ce ar trebui schimbat?
9. Care este mecanismul prin care sunt soluționate incompatibilitățile funcționarilor publici din instituția dvs? Cu ce probleme vă confrunțați?
10. Considerați că funcționarii publici din cadrul instituției dvs. sunt complet informați în privința reglementării incompatibilităților? Ce acțiuni de informare credeți că ar trebui realizate?
11. Cum interpretați datele privind incompatibilitățile la nivelul instituției dvs? **[Dacă aveți neclarități în privința datelor, acum este momentul să puneți întrebări pentru a vă lămurii!!!!]**
12. Au fost sancțiunile pe care le-ați aplicat funcționarilor publici în cazuri de incompatibilități atacate în instanță?
13. Alte întrebări pe care le considerați relevante pentru județul dvs.?

Final

Îi mulțumiți interlocutorului.

Nu uitați să urmăriți!!!!

14. Modul în care sunteți tratați. Dacă pare a avea suspiciuni. Dacă pune întrebări despre scopul proiectului, despre CRJ, despre dvs.
15. Deschiderea față de subiect.
16. Preocuparea față de subiect (interesat-dezinteresat).

Toate răspunsurile la întrebări și datele culese în timpul interviului se trimit sub forma raportului Int.1.

e) Formular pentru înregistrarea unui caz de incompatibilitate

RAPORT CAZ INCOMPATIBILITATI (INT.3)

Nume persoană responsabilă [.....]
Județ [.....]
Data redactării cazului [.....]

Publicația în care a apărut articolul⁵ [.....]
Data în care a apărut articolul și pagina [.....]

1. Sumarul cazului

- Descrieți cât mai clar situația de incompatibilitate. Nu copiați conținutul articolului!!!
- Care este funcția publică și care este funcția incompatibilă?
- Ce acte sau acțiuni a făcut respectivul ales local, funcționar public?

2. Cadrul legal

- Ce legi și ce articole sunt aplicabile în cazul de față?

3. Propuneri de rezolvare

- ce instituții sunt competente să rezolve acest caz? În baza căror acte normative?
- propuneți textul sesizării

Alte comentarii

---

⁵ Copia articolului trebuie să însoțească acest raport.